

Kreditinstitutter

Markedsudviklingsartikel 2022

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	3
1. Kreditsektorens struktur	4
2. Kreditinstitutternes basisindtjening er forbedret.....	6
3. Kreditinstitutternes kapital	12
Gearingskravet	14
Kravet til pengeinstitutternes nedskrivningsegne passiver (NEP).....	14
Pengeinstitutternes likviditet og funding	16
Markedsudstedelser for de danske pengeinstitutter	19
Likviditeten i realkreditobligationsmarkedet	20
Boks 1: Udvanding af likviditet i de lange konverterbare obligationer	21
Realkreditinstitutternes søjle II-likviditetstillæg	22
Boks 2: Søjle II-likviditetstillæg for realkreditinstitutter	22
4. Penge- og realkreditinstitutternes kreditgivning.....	24
Nedskrivninger	25
Boks 3: Stadielplacering af udlån	29
5. Boliglån med variabel rente og afdragsfrihed	31
Boks 4: Finanstilsynets anbefalinger for lån med lang afdragsfrihed	35
Boks 5: Ændring af vækstvejledningen og ny vejledning om finansiering af udlejningsejendomme og ejendomsprojekter.....	36
6. Kreditinstitutternes følsomhed overfor boligmarkedet	38
7. Realkreditinstitutternes supplerende sikkerhed.....	40
Boks 6: Undersøgelse af finansieringsrisiko ved supplerende sikkerhed.....	41
8. Bilag 1: Kreditinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022.....	43
9. Bilag 2: Pengeinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022.....	44
10. Bilag 3: Realkreditinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022.....	45
11. Bilag 4: Kreditinstitutternes balance 2018-2022	46
12. Bilag 5: Pengeinstitutternes balance 2018-2022	47
13. Bilag 6: Realkreditinstitutternes balance 2018-2022	48
14. Bilag 7: Kreditinstitutternes nøgletal 2018-2022.....	49
15. Bilag 8: Pengeinstitutternes nøgletal 2018-2022.....	49
16. Bilag 9: Realkreditinstitutternes nøgletal 2018-2022	50
17. Bilag 10: Kreditinstitutternes gruppeopdeling	51

Sammenfatning

Kreditinstitutterne fik i 2022 et lavere resultat end i 2021. Det samlede resultat før skat var på 25,7 mia. kr. mod 45,3 mia. kr. året før. Lavere kursreguleringer og Danske Banks hvidvaskbøde på 13,8 mia. kr. var de primære årsager. Kreditinstitutternes kursreguleringer var negativt påvirket af de store rentestigninger i 2022. Basisindtjeningen blev til gengæld større i 2022, primært som følge af øgede nettorenteindtægter. Det højere renteniveau har medført en øget rentemarginal på indlånssiden.

Kreditinstitutternes samlede kapitalprocent faldt i 2022. Faldet i overdækningen til kapitalkravene fa blev yderligere forstærket af, at den kontracykliske kapitalbuffer løbende blev indfaset.

Pengeinstitutternes samlede udlån voksede fra fjerde kvartal 2021 til fjerde kvartal 2022 med 6,8 pct. Særligt er pengeinstitutternes udlån til handel, industri og råstofindvinding vokset meget.

Andelen af variabelt forrentede realkreditlån med og uden afdrag steg betydeligt. Den store udbredelse af lån med afdragsfrihed, herunder afdragsfrihed op til 30 år, og lån med variabel rente indebærer højere risiko for låntager, institut og økonomien som helhed. Finanstilsynet følger udviklingen tæt og har bl.a. undersøgt pengeinstitutternes boligkreditgivning og udbygget vækstvejledningen.

Nedskrivningerne fyldte mindre i 2022 end før COVID-19-krisen. Særligt har de mindre og mellemstore pengeinstitutter oplevet et kraftig fald i de akkumulerede nedskrivninger på erhvervsudlån. Den store usikkerhed om den økonomiske udvikling i 2022 har betydet, at ledelsesmæssige skøn har udgjort en betydelig andel af kreditinstitutternes nedskrivninger. Ledelsesmæssige skøn udgjorde 30-40 pct. af de driftsførte nedskrivninger for både penge- og realkreditinstitutterne.

Likviditeten i de lange konverterbare realkreditobligationer faldt væsentligt som følge af usikkerhed og stigende inflation. De lange konverterbare realkreditobligationer skaber værdi for både låntagere, institutter og investorer, idet de beskytter friværdien ved både rentefald og -stigninger, samtidig med at ydelsesrisikoen mindskes. De lange konverterbare realkreditobligationer mindsker også realkreditinstitutternes samlede refinansieringsrisiko og deres behov for supplerende sikkerhed ved renteudsving. Det er vigtigt, at en høj likviditet i serierne bevares, og at markedets centrale aktører understøtter det konverterbare marked.

1. Kreditsektorens struktur

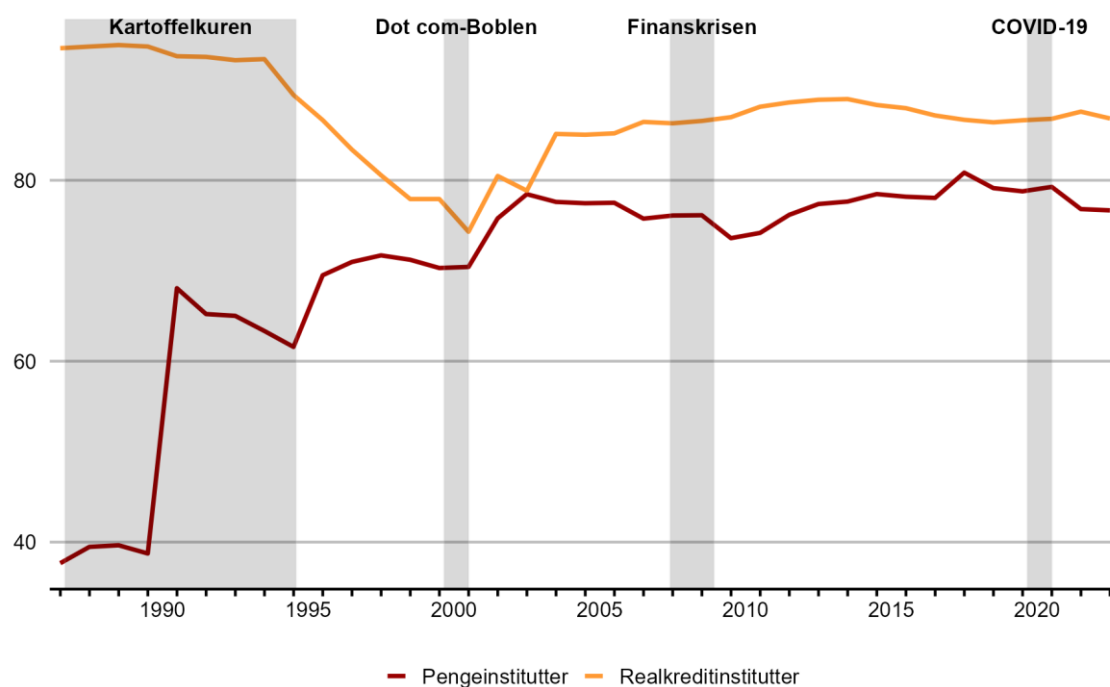
Koncentrationen af pengeinstitutter målt på de tre største institutter ift. den samlede balance er blevet markant større de seneste 35 år, jf. figur 1.

I 1986 fyldte de tre største pengeinstitutter 38 pct. af pengeinstitutternes samlede balance. Det var i 2022 vokset til 77 pct. Stigningen er primært drevet af flere runder af fusioner blandt de større pengeinstitutter. I 1990 skete den første større konsolidering, da de tre institutter Privatbanken (tredjestørste institut), Sparekassen SDS (fjerdestørste) og Andelsbanken (syvendestørste) blev til Unibank (senere Nordea ved en nordisk bankfusion), og Danske Bank (største institut) fusionerede med Københavns Handelsbank (andenstørste) og Provinsbanken (femtestørste). I 1995 fusionerede Sparekassen Bikuben med GiroBank til BG Bank, som i 2001 blev overtaget af Danske Bank.

Fusionerne og overtagelserne i årene efter 80'erne var et led i sektorens bestræbelser på at opnå rationaliseringer og stordriftsfordele¹.

Figur 1: Koncentrationen af penge- og realkreditinstitutter

De tre største institutters balance (Pct. af samlet balance)

Note: Figuren illustrerer hhv. de tre største penge- og realkreditinstitutters balance i pct. af den samlede balance for hhv. penge- og realkreditinstitutterne. Figuren er kun en opgørelse over danske institutter.
Kilde: Indberetninger til Tilsynet med banker og sparekasser, Boligministeriet og Finanstilsynet.

I perioden op til 1989 var realkreditmarkedet i høj grad domineret af Kreditforeningen Danmark (senere Realkredit Danmark), Nykredit Realkredit og BRFkredit (senere Jyske Realkredit). Men med en ændring af realkreditloven i 1989 blev det tilladt at oprette nye realkreditinstitutter. Det betød, at Danske Kredit (senere en del af Realkredit Danmark), Unikredit

¹ Læs mere her: Dansk Pengehistorie 1990-2005 bind 6, Abildgren, Kim; Andersen, Bodil Nyboe; Thomsen Jens ([link](#)).

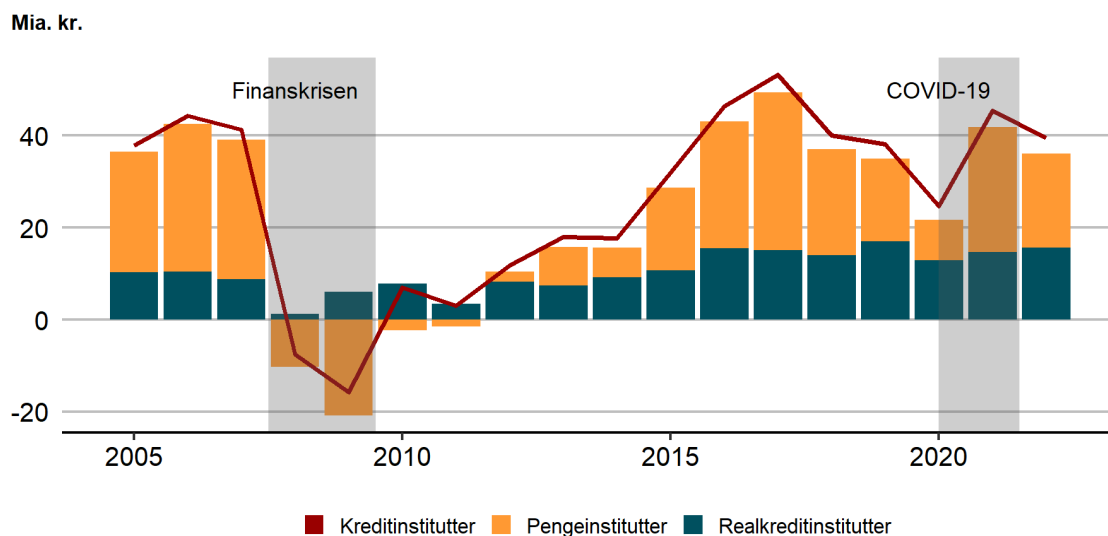
(senere Nordea Kredit) og Totalkredit (som var en genaktivering af tidligere Provinsbankernes Reallånefond) blev oprettet. De nye realkreditinstitutter begyndte gradvist at fylde mere ift. de største institutter. De tre største realkreditinstitutters markedsandel blev dermed reduceret. I starten af 00'erne fusionerede Danske Bank koncernen med Realkredit Danmark, mens Nykredit Realkredit købte Totalkredit. Samlet betød det, at koncentrationen steg igen.

2. Kreditinstitutternes basisindtjening er forbedret

Kreditinstitutterne fik i 2022 et samlet resultat før skat på 25,7 mia. kr. mod 45,3 mia. kr. året før². Det svarer til et fald på 43 pct. relativt til resultatet for 2021. Sektorens resultat er stærkt påvirket af, at Danske Bank som konsekvens af hvidvask sagen i Estland fik en bøde på 13,8 mia. kr. Ses der på kreditinstitutternes samlede resultat korrigeret for bøden, var resultatet på 39,5 mia. kr., jf. figur 2. I det efterfølgende korrigeres for Danske Banks hvidvaskbøde, medmindre andet er nævnt.

Pengeinstitutterne fik et resultat før skat (eksklusiv indtjening fra koncerninterne penge- og realkreditinstitutter) på 20,4 mia. kr. i 2022, hvilket er noget mindre end de 27,7 mia. kr. året før. Realkreditinstitutternes resultat før skat blev 15,7 mia. kr. mod 14,7 mia. kr. året før.

Figur 2: Kreditinstitutternes resultat før skat

Note: Figuren viser hhv. penge- og realkreditinstitutternes resultat korrigeret for indtjening fra koncerninterne penge- og realkreditinstitutter. Da flere af penge- og realkreditinstitutterne indgår i samme koncern, sikrer denne korrektion, at institutternes resultat på soloniveau ikke indgår dobbelt, når der summeres på sektorniveau. Summen af resultatet fra penge- og realkreditinstitutterne vil fravige kreditinstitutternes samlede resultat, da der kommer flere aktiviteter med i de konsoliderede tal, f.eks. fra datterselskaber i udlandet.

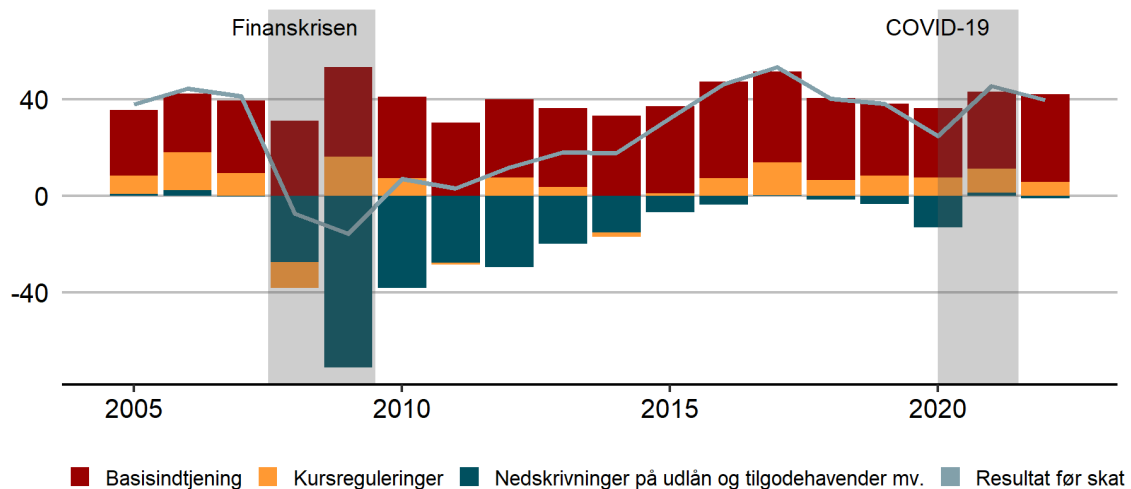
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kreditinstitutterne forbedrede indtjeningen fra deres kerneforretning, da basisindtjeningen voksede med 13 pct. til 36,4 mia. kr., jf. figur 3. Basisindtjeningen lå dermed på det højeste niveau siden 2017, hvor den var 37,7 mia. kr. Kreditinstitutternes indtjening på kursreguleringer (netto kursgevinst) var 5,6 mia. kr. i 2022, hvilket er 4,3 mia. kr. lavere end i 2021. Kursreguleringer dækker over justeringer af værdien af finansielle aktiver og forpligtelser opgjort til dagsværdi. Det omfatter bl.a. værdireguleringer på aktier, obligationer og valuta.

² Denne artikel er afgrænset til kredit-, penge- og realkreditinstitutter, der har hovedsæde i Danmark. Det betyder, at de Nordatlantiske institutter og filialer af udenlandske institutter er ekskluderet.

Figur 3: Komponenter af kreditinstitutternes resultat

Mia. kr.

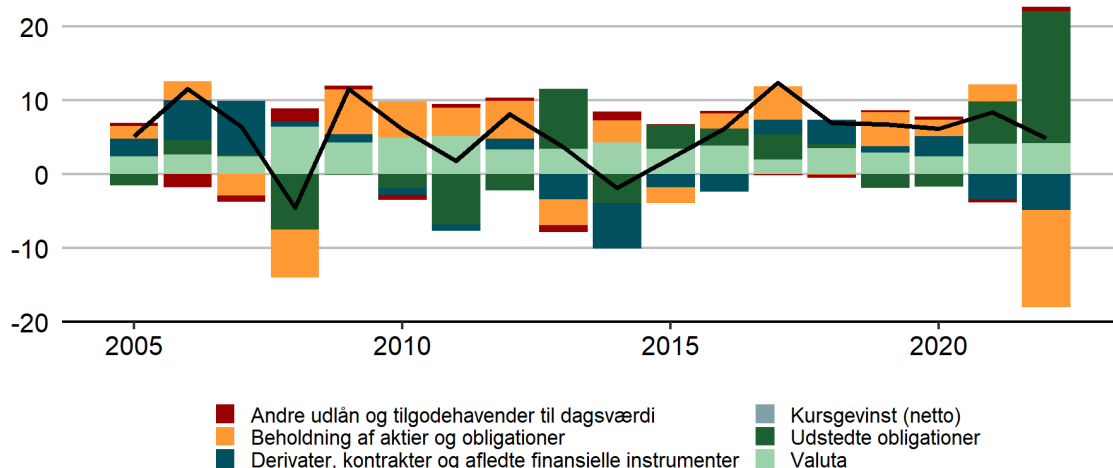
Note: Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder fremgår ikke af figuren.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

I 2022 var bruttobevægelserne i pengeinstitutternes kursreguleringer markant større end foregående år, jf. figur 4³. Det skyldes særligt de store stigninger i renteniveauet i 2022. Kursen på obligationer falder, når renterne stiger. Det afstedkommer kurstab på beholdninger (aktiver) og kursgevinster på udstedelser (passiver).

Figur 4: Bruttobevægelser i pengeinstitutternes kursreguleringer

Mia. kr.

Note: Figuren viser bevægelser i de poster, som udgør pengeinstitutternes kursreguleringer. Nogle mindre poster er udeladt.

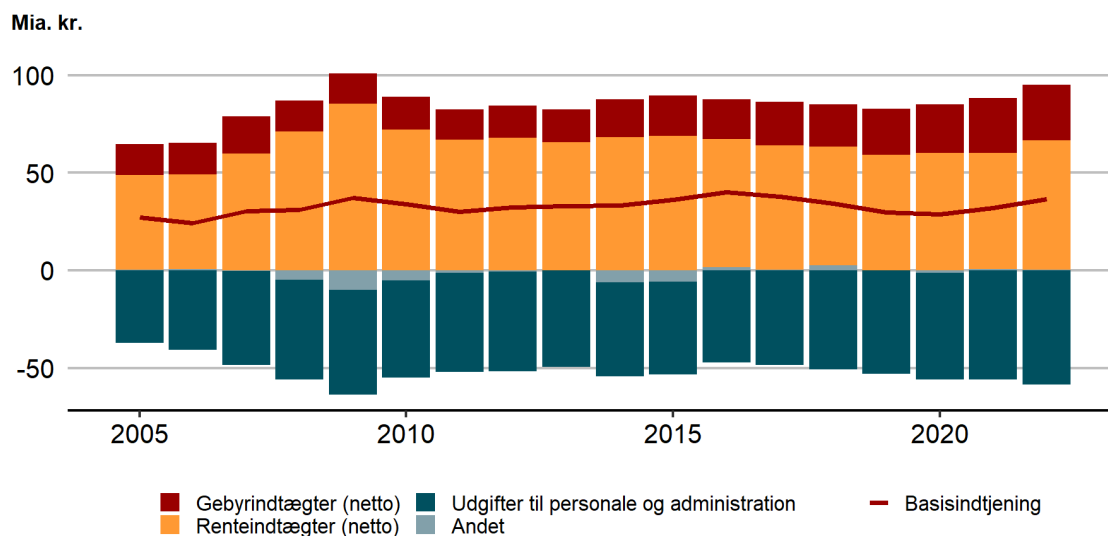
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

³ Regnskabsreglerne medfører, at realkreditinstitutternes kursreguleringer på realkreditudlånet modsvarer kursreguleringer på de udstedte realkreditobligationer. Det betyder, at realkreditinstitutternes kursreguleringer hovedsageligt er påvirket af kursreguleringen af egne fondsmidler. Realkreditinstitutternes bruttobevægelser i deres kursreguleringer er udeladt i figuren.

Udover faldende indtjening på kursreguleringer udgjorde nedskrivninger på udlån en udgift på 1,2 mia. kr. i 2022 mod en tilbageførsel på 1,2 mia. kr. året før. Dermed endte kreditinstitutternes resultat lavere end for 2021, på trods af en mærkbart styrket basisindtjening.

Fremgangen i basisindtjeningen afspejler særligt, at renteindtægter (netto) voksede med 7 mia. kr. til 66,3 mia. kr., jf. figur 5. Gebyrindtægter (netto) udgjorde 28,3 mia. kr. for sektoren, hvilket er stort set uændret fra 2021. Udgifter til personale og administration var i 2022 på 58,6 mia. kr.

Figur 5: Komponenter af kreditinstitutternes basisindtjening

Note: Basisindtjening består af nettorente- og nettogebyrindtægter, udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver samt andre driftsindtægter og -udgifter.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Renteudvikling og kreditinstitutternes indtjening

Sammenhængen mellem renteniveauet og pengeinstitutternes indtjening er generelt positiv⁴. Det er dog to modsatrettede kræfter: Der er på den ene side stigende topline og på den anden side tab på værdipapirer og lån. Forholdet mellem disse afhænger meget af den øvrige makroøkonomiske udvikling.

Pengeinstitutternes renteindtægter og renteudgifter påvirkes på denne måde i høj grad af renteniveauet og hældningen på rentekurven⁵ gennem to kanaler⁶:

- Finansieringsmarginal: Institutterne funder sig billigt gennem bl.a. indlån, og i mange tilfælde billigere end den risikofri rente (afspejler, at institutterne tilbyder transaktions-service, og at indlån er likvide).
- Løbetidstransformation: Institutterne finansierer sig med væsentligt kortere løbetid (f.eks. indlån), end de placerer det til (f.eks. udlån). Afkastet af denne kanal afhænger af hældningen på rentekurven.

⁴ Se bl.a. Claudio Borio, Leonardo Gambacorta og Boris Hofmann (2015): *The influence of monetary policy on bank profitability*, BIS Working Papers.

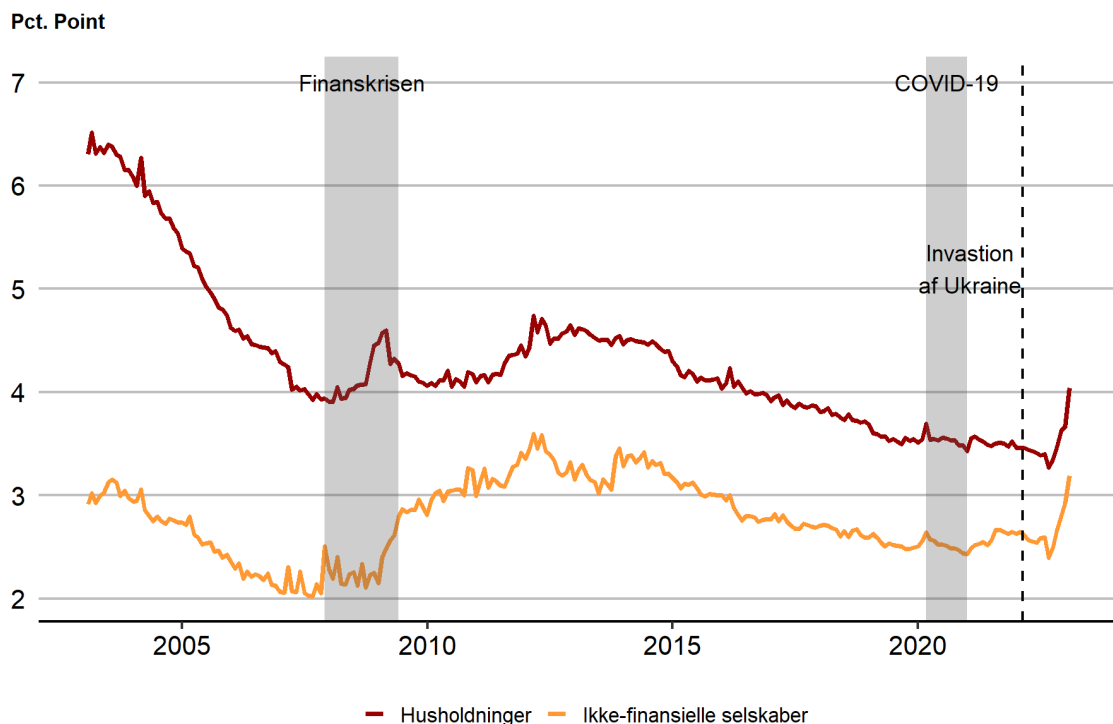
⁵ Rentekurven illustrerer sammenhængen mellem renter og løbetider. Under normale omstændigheder har rentekurven en opadgående hældning, hvilket betyder, at længere løbetider giver højere renter.

⁶ Læs mere her: Danmarks Nationalbank, Finansiell Stabilitet 1. halvår 2015, Boks 4.1 ([link](#))

Højere renter indebærer også højere nedskrivninger på udlånet. Det skyldes bl.a., at gælds-serviceringsomkostninger stiger for virksomheder og husholdninger med variabel rente, hvilket øger sandsynligheden for misligholdelser. Hertil kommer kurstab på fastforrentede obligationer og andre værdipapirer.

Rentemarginalen for husholdninger steg fra 3,4 til 4,0 procentpoint i perioden august 2022 til februar 2023, mens den for ikkefinansielle virksomheder steg fra 2,9 til 3,7 procentpoint i samme periode, jf. figur 6.

Figur 6: Pengeinstitutternes rentemarginal

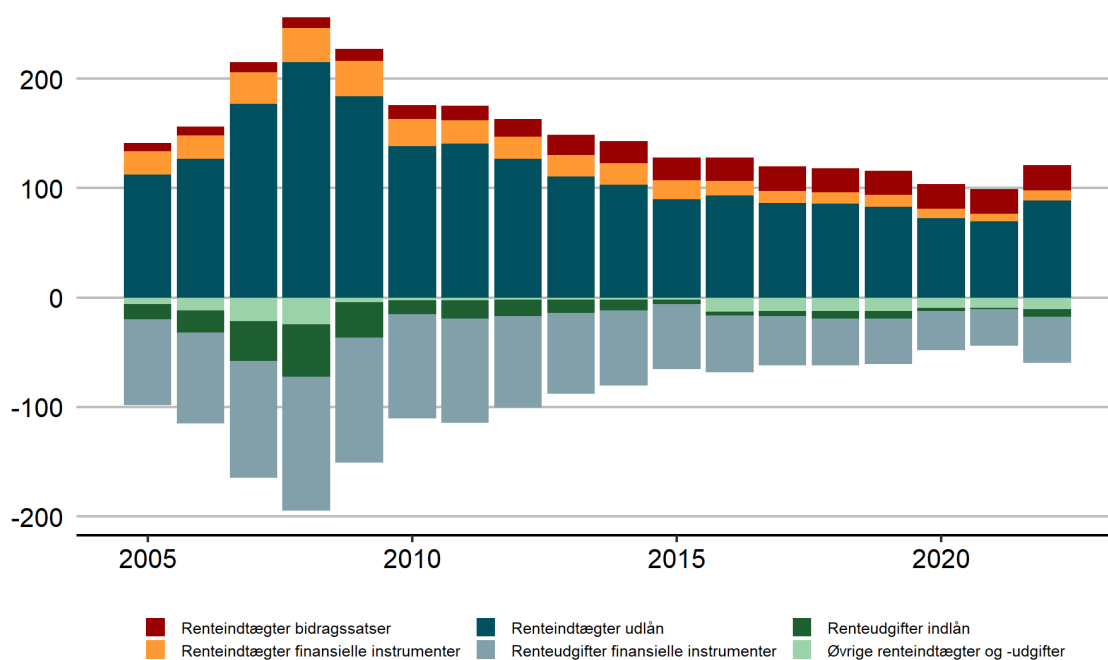

Note: Rentemarginalen er beregnet på pengeinstitutternes indenlandske udestående forretninger. Rentemarginalen er forskellen mellem udlåns- og indlånsrenten.
Kilde: Danmarks Nationalbank (DNRURPI).

Det højere renteniveau i 2022 betød, at penge- og realkreditinstitutterne fik en stigning på 19 mia. kr. i renteindtægter på udlån, jf. figur 7. En del af disse blev dog modsvaret af øgede renteudgifter på finansielle instrumenter, bl.a. udstedelser, fra 33,7 mia. kr. i 2021 til 42,2 mia. kr. i 2022. Pengeinstitutternes renteindtægter på udlån voksede med 10 mia. kr. til 44 mia. kr. Deres renteudgifter på indlån udgjorde 6,9 mia. kr., hvilket er en stigning på 6,1 mia. kr. fra 2021. Indtægter på realkreditinstitutternes bidragssatser var i 2022 23 mia. kr. og dermed på niveau med årene inden. Realkreditinstitutterne fastsætter bidragssatserne som et tillæg til renten på lånet, og satserne afhænger typisk af det enkelte instituts risiko forbundet med lånet, herunder låntypen og belåningsgraden. Det aktuelle renteniveau påvirker derfor ikke bidragsindtægterne.

Figur 7: Penge- og realkreditinstitutternes renteindtægter og -udgifter

Mia. kr.

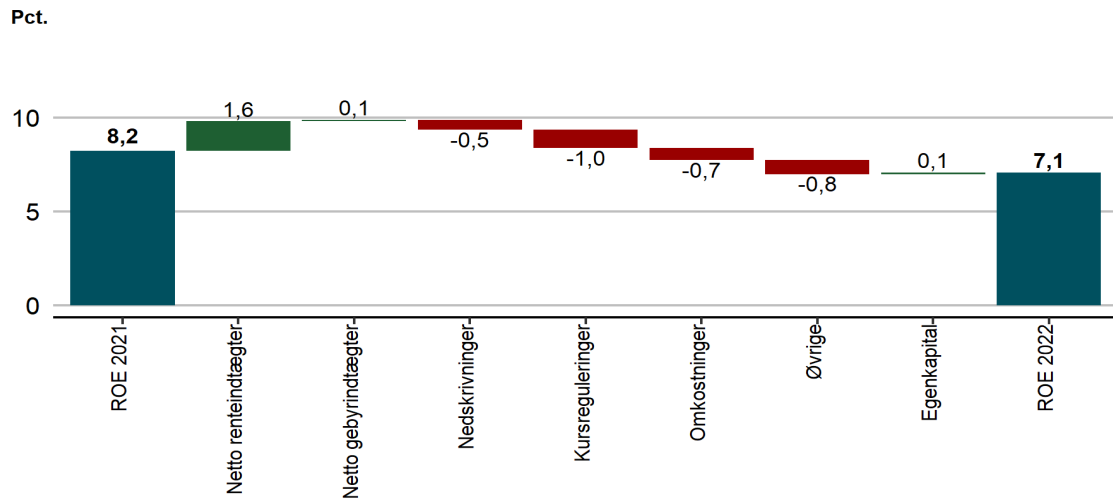
Note: Renteindtægter fra finansielle instrumenter inkluderer obligationsrenteindtægter og renteindtægter fra afledte finansielle instrumenter. Renteudgifter fra finansielle instrumenter inkluderer udgifter til udstedte obligationer og efterstillede kapitalindsud. Kreditinstitutterne har andre renteindtægter og -udgifter, bl.a. jf. placeringer hos eller fra andre kreditinstitutter og centralbanker. Disse falder ind under "øvrige renteindtægter og -udgifter".

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kreditinstitutternes egenkapitalforrentning

Kreditinstitutterne fik i 2022 en forrentning af egenkapitalen på 7,1 pct. efter skat mod 8,2 pct. i 2021, jf. figur 8. Forbedrede nettorente- og nettogebyrindtægter bidrog positivt, mens kursreguleringer, større nedskrivninger og øgede omkostninger trak i modsat retning, jf. figur 8.

Figur 8: Drivkræfter i kreditinstitutternes egenkapitalforrentning

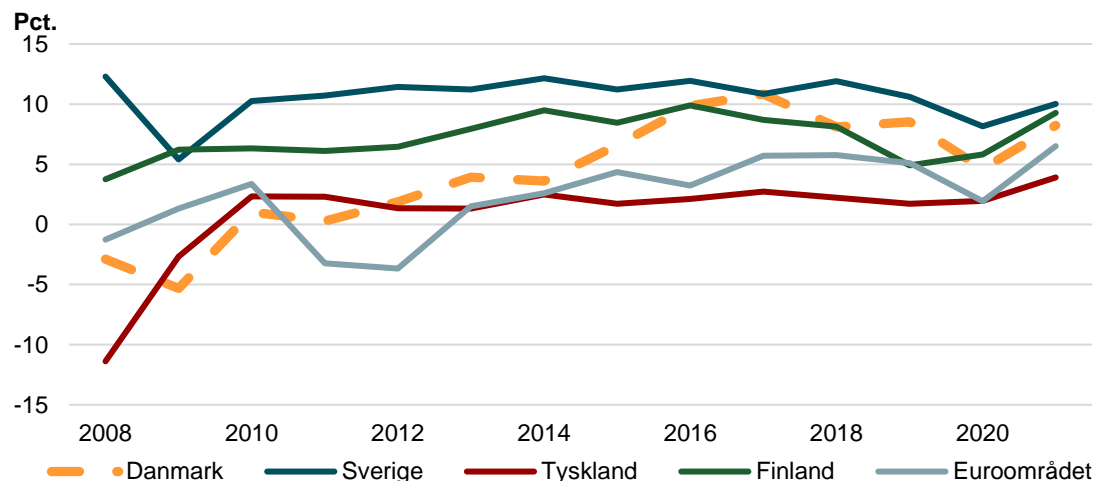

Note: Figuren viser de faktorer, der påvirkede egenkapitalens forrentning (ROE) efter skat fra 2021 til 2022. Grønne søjler illustrerer positive bidrag, mens røde illustrerer faktorer, der bidrog til at forværre egenkapitalens forrentning. Kategorien *Omkostninger* indeholder udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver og andre driftsudgifter. Kategorien *Øvrige* indeholder skat, andre driftsindtægter, resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder, resultat af aktiver under afvikling og udbytte af aktier.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Danske kreditinstitutters rentabilitet har over en længere periode været på niveau med rentabiliteten i kreditinstitutter i sammenlignelige lande, jf. figur 9. De danske kreditinstitutters egenkapitalforrentning lå i 2021 højere end for kreditinstitutterne i Tyskland og i euroområdet som helhed, men lavere end i Sverige og Finland⁷. Tendensen til styrket basisindtjening blandt kreditinstitutterne i 2022 ser også ud til at gælde blandt kreditinstitutter i andre EU-lande⁸.

Figur 9: Kreditinstitutternes egenkapitalforrentning i udvalgte lande

Note: Egenkapitalforrentningen er opgjort efter skat. Egenkapitalforrentning er beregnet på højeste konsolideringsniveau. Seneste observation er 2021.

Kilde: European Central Bank, indberetninger til Finanstilsynet.

⁷ Her skal man dog være opmærksom på, at kreditinstitutter i forskellige lande er underlagt forskellige kapitalkrav og har forskellig sammensætning af kunder og forretningsaktiviteter, hvilket påvirker deres indtjening.

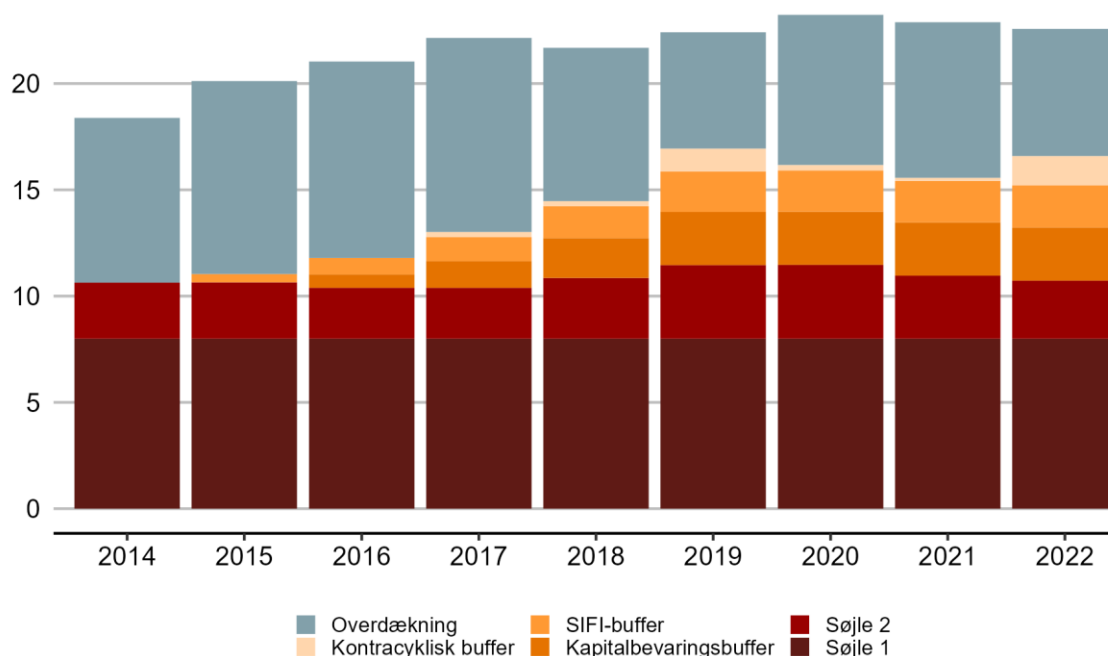
⁸ European Central Bank (2022): *Financial Stability Review November 2022*.

3. Kreditinstitutternes kapital

Kreditinstitutternes samlede kapitalprocent faldt fra 22,8 pct. i 2021 til 22,5 pct. i 2022, jf. figur 10. Faldet i kapitalprocenten skyldes en stigning på 22 mia. kr. i de risikovægtede eksponeringer (REA) og en reduktion i beholdningen af kapital på 26 mia. kr. Kreditinstitutternes kapitalprocent er faldet siden 2020, hvor den samlet var 23,2 pct. Det er bemærkelsesværdigt i lyset af de stigende risici i omverdenen⁹. Uagtet udviklingen i den generelle kapitalsituation i sektoren er det altid vigtigt, at de individuelle kreditinstitutter er opmærksomme på, om deres kapitalprocent og kapitalsituation er – og kan forblive – tilstrækkelig robust. Set i lyset af den fortsatte betydelige usikkerhed om den økonomiske udvikling og risici i omverdenen er det afgørende, at kreditinstitutterne kan absorbere store tab (større end forventet) uden at få problemer med kapital- og bufferkrav.

Figur 10: Kreditinstitutternes kapitalkrav

Kapital (Pct. af REA)

Note: Overdækningen omfatter institutternes overdækning af egentlig kernekapital (CET1) samt supplerende og hybrid kernekapital (AT1 og T2). Alle tal er i pct. af de risikovægtede eksponeringer (REA).

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kreditinstitutternes kapitaloverdækning til de regulatoriske krav (kapital- og bufferkrav) faldt betydeligt i 2022 fra 7,3 pct. året før til 5,9 pct. af REA, jf. figur 11. Overdækningen er dog fortsat højere sammenlignet med op til COVID-19-krisen, hvor den var 5,4 pct. Faldet i overdækningen kan i vid udstrækning forklares med, at kreditinstitutterne igen har skullet opbygge den kontracykliske kapitalbuffer, som blev frigivet af erhvervsministeren den 13. marts 2020 som modsvar på COVID-19-krisen. Den kontracykliske kapitalbuffer blev genaktiveret til 1 pct. i tredje kvartal af 2021 med virkning fra den 30. september 2022¹⁰. Herefter blev den yderligere øget til 2 pct. med virkning fra den 31. december 2022¹¹ og til 2,5 pct. med virkning

⁹ Se Finanstilsynets Risikobillede ([link](#))

¹⁰ Se Erhvervsministeriets hjemmeside, *Genopbygning af den kontracykliske kapitalbuffer*, 23. juni 2021 ([link](#))

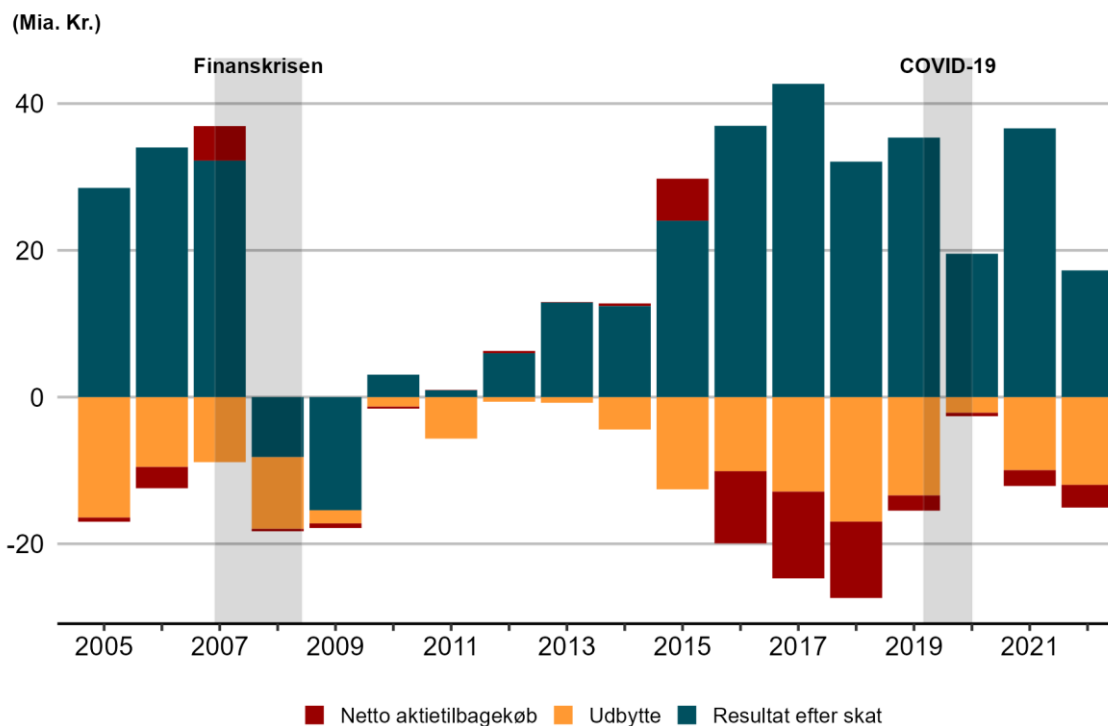
¹¹ Se Erhvervsministeriets hjemmeside, *Forøgelse af den kontracykliske kapitalbuffer i Danmark*, 15. december 2021 ([link](#))

fra den 31. marts 2023¹². Både genaktivering og forøgelse kom som opfølgning på henstillinger fra Det Systemiske Risikoråd (DSRR).

Kapitalen opbygges i høj grad af indbetalt aktiekapital og overført resultat. Dermed bestemmes kreditinstitutternes kapitalposition i vid udstrækning af det akkumulerede resultat efter skat, fratrukket omfanget af udlodninger.

Kreditinstitutterne udloddede i 2022 for 15,1 mia. kr. i form af udbytter og aktietilbagekøb på baggrund af resultatet i 2021, jf. figur 11.

Figur 11: Kreditinstitutternes udbyttebetalinger og aktietilbagekøb

Note: Disponeringen af udbyttebetalinger sker typisk på baggrund af resultatet fra året før. Derfor er udbytte og netto aktietilbagekøb i året i figuren sket på baggrund af årsresultatet fra året før. Udbytte og nettoaktietilbagekøb er renset for koncerninterne forhold.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Op til finanskrisen udbetalte kreditinstitutterne, ligesom nu, store udbytter og tilbagekøbte egne aktier, jf. figur 12. Flere af disse institutter måtte under krisen rejse ny kapital på et tidspunkt, hvor aktiekurserne var i bund, og der var uro på de finansielle markeder.

Generelt bør kapital opbygges i gode tider, så institutterne kan modstå finansielle stød. En oplagt måde, hvorpå institutter kan opbygge kapital, er at tilbageholde overskud.

¹² Se Erhvervsministeriets hjemmeside, *Forøgelse af den kontrykliske kapitalbuffer i Danmark*, 30. marts 2022 ([link](#))

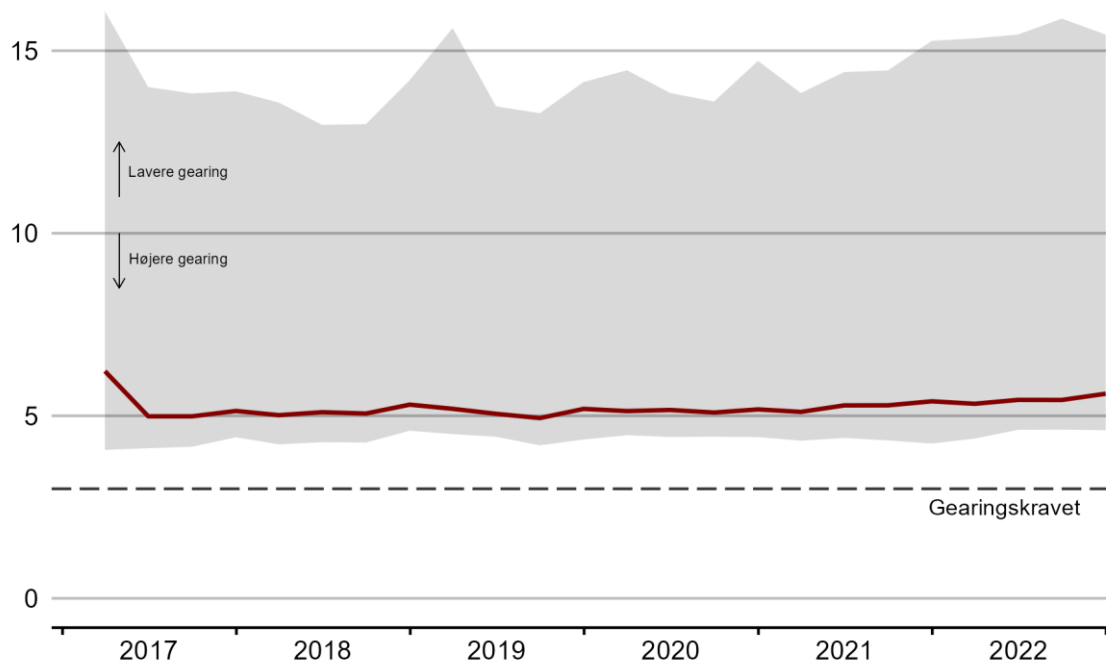
Gearingskravet

Den 28. juni 2021 blev der indført et såkaldt gearingskrav for de danske kreditinstitutter. Kravet indebærer, at gearingsratioen, der måler et instituts kernekapital¹³ i forhold til de ikerisikovægtede eksponeringer, mindst skal udgøre 3 pct.

Ultimo 2022 var den samlede gearingsratio for kreditinstitutterne 5,6 pct., jf. figur 12. Det er en mindre stigning på 0,2 procentpoint fra året før. Gearingsgraden har været relativt konstant de seneste 6 år, hvor den har ligget mellem 5,0 og 6,0 pct. Spredningen illustrerer, at ingen individuelle kreditinstitutter per juni 2022 brød med gearingskravet, og at nogle institutter har forholdsvis lav gearing.

Figur 12: Kreditinstitutternes gearing og spredning

Gearingsgrad (Pct.)

Note: Figuren viser kreditinstitutternes samlede gearingsratio (røde linje) og spredningen udmålt i 0- og 95-percentilerne (grå område). Nicheinstitutter og institutter, som er yngre end 3 år, er taget ud af opgørelsen. Den stiplede linje illustrerer det implementerede gearingskrav på 3 pct.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Kravet til pengeinstitutternes nedskrivningseggede passiver (NEP)

Som følge af finanskrisen og for at imødekomme de alvorlige konsekvenser, som fremtidige finansielle og økonomiske kriser kan medføre for den danske og europæiske økonomi og den finansielle stabilitet, har Danmark og EU implementeret et direktiv for genopretning og

¹³ Kernekapital er også kendt som Tier-1-kapital og består af egentlig kernekapital (CET1) og yderligere hybrid kernekapital (AT1). CET1 er den højeste kvalitet af kapital og kan absorbere tab øjeblikkeligt. Denne kapitaltype indeholder aktie-, garant-, og andelskapital, overført overskud, akkumuleret anden totalindkomst og andre reserver. AT1 består af hybride kapitalinstrumenter, som er efterstillede lån og som udgangspunkt uden løbetid, der kan medgå til at dække tab og f.eks. nedskrives eller konverteres til CET1.

afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber (BRRD). Direktivet indebærer, at Finanstilsynet fastsætter et NEP-krav for de danske pengeinstitutter og investeringsselskaber. For de danske realkreditinstitutter fastsætter Finanstilsynet et gældsbufferkrav.

NEP-kravet har til formål at facilitere afviklingsstrategien og medvirke til, at aktionærer og kreditorer bærer omkostningerne forbundet med krisehåndtering af et kreditinstitut.

NEP-kravet bliver sat forskelligt, alt efter om et pengeinstitut er identificeret som SIFI eller ikke-SIFI¹⁴. For SIFI-institutterne er NEP-kravet to gange solvensbehov plus SIFI- og kapitalbevaringsbufferen, mens der for ikke-SIFI'erne bliver sat et individuelt NEP-krav af Finanstilsynet¹⁵. Samlet set betyder det, at NEP-kravet for SIFI'er er betydeligt højere end for ikke-SIFI'er. Det skyldes, at den foretrukne afviklingsstrategi for SIFI'er er rekapitalisering og videreførelse af hele instituttet – uden brug af offentlige midler.

For ikke-SIFI'er vil den foretrukne afviklingsstrategi oftest indebære en restrukturering af instituttet med henblik på at videreføre de levedygtige dele på markedet hurtigst muligt gennem en salgsproces, mens eventuelle tilbageværende ikkesalgbare aktiviteter afvikles i regi af Finansiell Stabilitet (FS) i instituttet eller i et såkaldt broinstitut – også uden brug af offentlige midler.

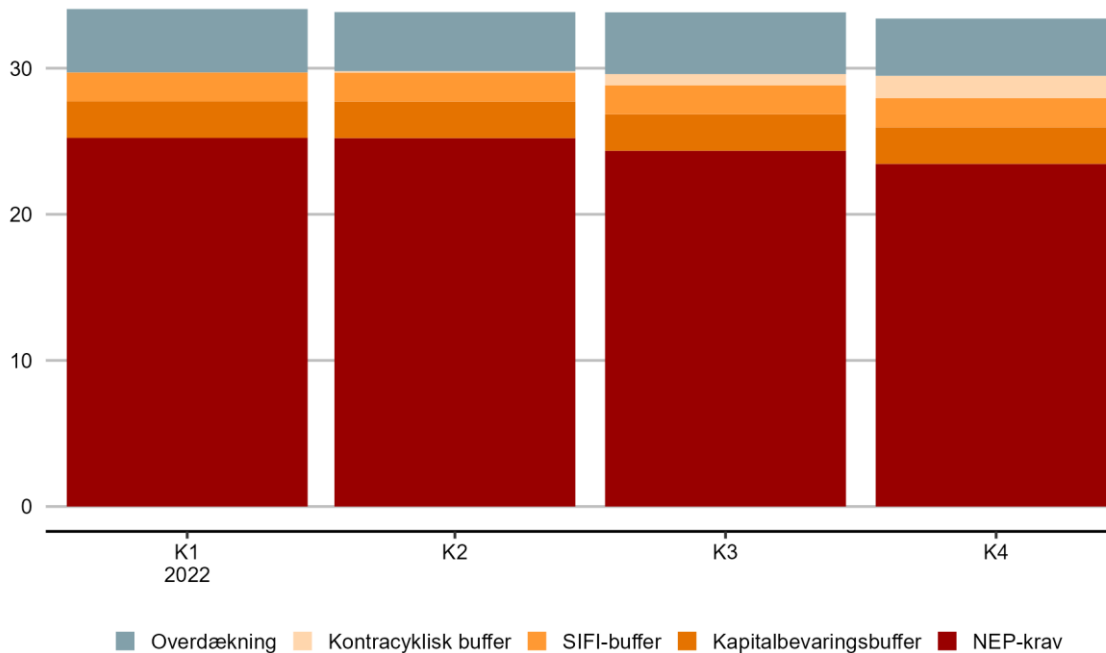
Pengeinstitutternes samlede NEP i pct. af REA faldt fra 34,1 til 33,4 pct. i løbet af 2022, jf. figur 13. Faldet kan henføres til, at kapitalen er faldet med 9,0 mia. kr. I samme periode faldt NEP-kravet med 1,8 procentpoint, og den kontracykliske buffer steg med 1,5 procentpoint, mens de resterende buffere var uændrede. Samlet set har det betydet, at overdækningen til NEP- og bufferkravene faldt fra 4,3 til 3,9 pct. i perioden.

¹⁴ SIFI står for Systemic Important Financial Institution – oversat Systemisk Vigtige Finansielle Institutioner. SIFI-institutter bliver udpeget af Finanstilsynet. Hvordan Finanstilsynet udpeger SIFI-institutter og den seneste udpegning er beskrevet her: [link](#).

¹⁵ Består af to hovedkomponenter; tabsabsorberingsbeløb og rekapitaliseringsbeløb (NEP-tillægget). Tabsabsorberingsløbet er instituttets individuelle solvensbehov (søjle 1 og 2). Rekapitaliseringsbeløbet består af yderligere tre underkomponenter: rekapitaliseringsgulv, rekapitaliseringstillæg og et muligt størrelsestillæg. Rekapitaliseringstillægget består af den del af instituttets aktiviteter, som umiddelbart ikke kan videresælges og derfor skal drives videre af Finansiell Stabilitet. Rekapitaliseringsgulvet dækker de eksponeringer, hvortil der er behæftet en betydelig usikkerhed om, hvorvidt aktiviteterne kan videresælges. Hvis instituttet har en balance større end 3 mia. euro, vil der også være et størrelsestillæg. Det dækker dels omkostningerne forbundet med, at frasalg af aktiver vil være vanskeligere, jo større instituttet er, dels at der for disse institutter ikke er en forhåndsgodkendelse fra Kommissionen om, at afviklingsformuen kan bruges. Læs mere her: [link](#).

Figur 13: Pengeinstitutternes NEP-krav

Kapital (Pct. af REA)

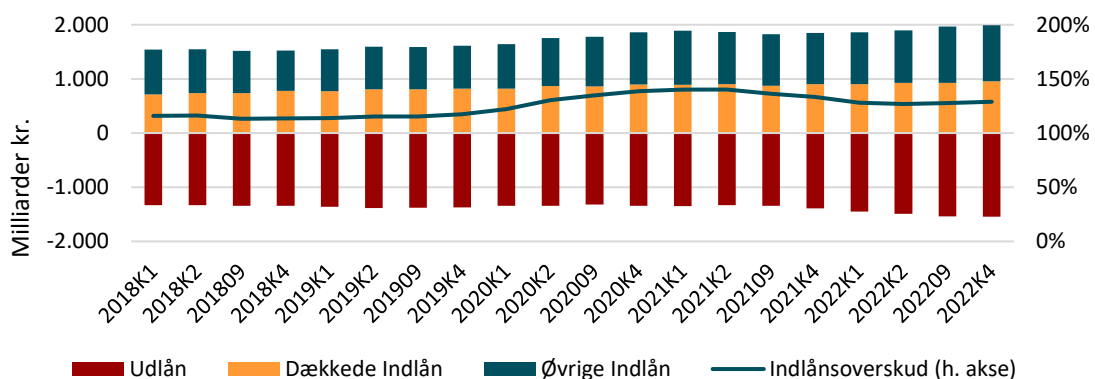
Note: Både kapital og REA bliver opgjort på afviklingskoncernniveau. Konsolideringen omfatter alene virksomheder, der er underlagt et krav om NEP. F.eks. er realkreditinstitutter ikke underlagt et krav om NEP, men et gældsbufferkrav. Overdækningen omfatter institutternes overdækning af egentlig kernekapital (CET1), supplerende og hybrid kernekapital (AT1 og T2) samt NEP-instrumenter (EL). Alle tal er i pct. af de risikovægtede eksponeringer (REA).
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet og Finanstilsynets NEP-afgørelser.

Pengeinstitutternes likviditet og funding

Indeståendet i pengeinstitutter fra danske husholdninger og virksomheder voksede betragteligt under COVID-19 og udgjorde ved udgangen af 2022 omtrent 2.000 mia. kr., jf. figur 14.

Det samlede indlån var væsentlig større end udlånet. Indlånsoverskuddet toppede medio 2021, hvor indlån i forhold til udlån var på 140 pct. Siden faldt indlånsoverskuddet med 11 procentpoint til 129 pct. ved udgangen af 2022. Det er fortsat højere end niveauet før COVID-19-krisens start og er fladet ud gennem 2022.

Figur 14: Indlån og udlån i pengeinstitutterne

Note: Indlån opgøres her ekskl. indlån i puljeordninger. Dækkede indlån er indlån, der er dækket af indskydergarantien.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Indlån betragtes normalt som en sikker og stabil finansieringskilde, især den del som er dækket af indskydergaranti¹⁶. Et højt indlånsoverskud betyder, at der er mindre behov for markedsfinansiering, f.eks. obligationsudstedelser, som i situationer med markedsstress kan være vanskelige og i værste fald umulige at refinansiere.

Indlån kan dog også være genstand for pludselige og store træk – et "bank run" – hvis tilliden til banken forsvinder. De seneste eksempler er de amerikanske banker Silicon Valley Bank og First Republic Bank samt den schweiziske storbank Credit Suisse.

De væsentligste værn mod et "bank run" er en stærk kapitalbase, et robust likviditetsberedskab og ikke mindst en god og robust risikostyring. Efter finanskrisen er kravene til bl.a. pengeinstitutternes kapital og likviditet skærpet betydeligt.

For penge- og realkreditinstitutter er der indført krav til både kortsigtet likviditet (LCR-krav) og strukturel finansiering (NSFR-krav). Erfaringerne fra de ovennævnte banker viser dog, at disse regler ikke i sig selv er tilstrækkelige. Der er behov for god risikostyring.

LCR-kravet skal sikre, at institutterne har tilstrækkeligt med likvide aktiver til at imødegå en periode med ekstraordinært høje likviditetstræk.

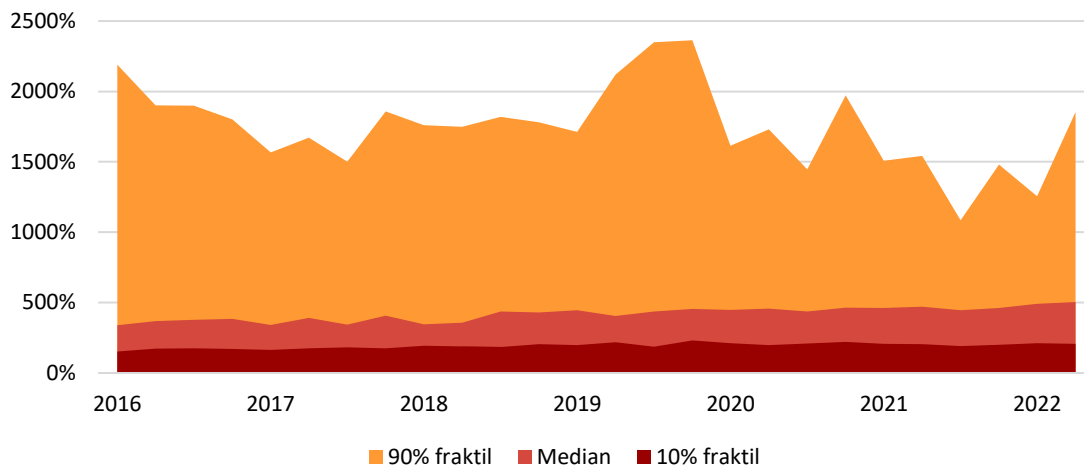
Overdækning til LCR-kravet på 100 pct. er fortsat ganske betydelig i 2022, jf. figur 15. Median-instituttet har dermed en overdækning på 500 pct., svarende til at det har seks gange så mange likvide midler som krævet.

Særligt de mindre, indlånsfinansierede institutter har en høj overdækning. Indlånet er i vid udstrækning dækket af indskydergaranti og derfor mindre flygtigt i en likviditetskrise.

De større institutter benytter sig i højere grad af markedsfinansiering, som kan være vanskelig at refinansiere i en situation med usikkerhed. Ligesom disse institutter ofte har flere større erhvervsindlån, der ikke er dækket af indskydergarantien. Institutter med høj andel af markedsfinansiering og tilsvarende lavere andel af indlån opererer med strukturelt lavere LCR-niveauer og styrer derfor likviditeten tæt.

¹⁶ Indlån på op til 750 tusinde kroner pr. indskyder i et pengeinstitut er dækket af Indskydergarantifonden.

Figur 15: Udvikling i pengeinstitutternes overdækning til LCR-krav

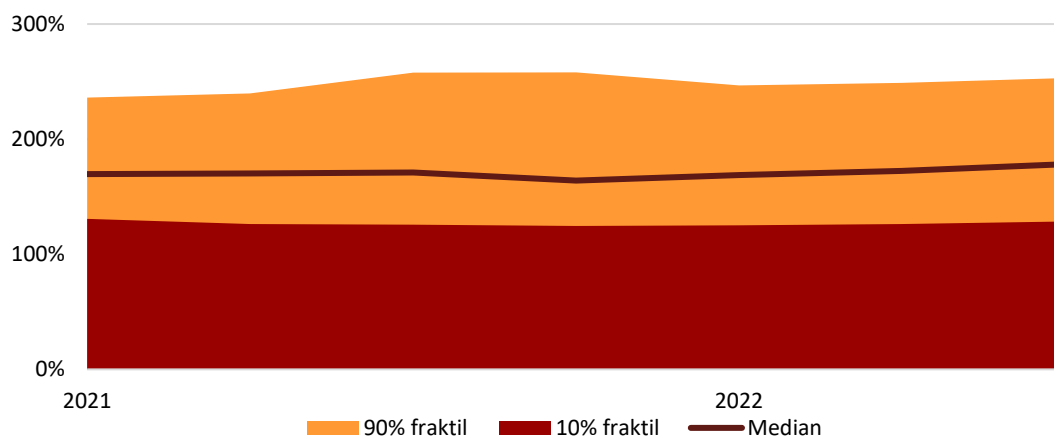
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

NSFR-kravet skal sikre, at institutterne har en passende stabil finansiering af deres aktiver. Passiver med en restløbetid længere end ét år og indskud dækket af indskydergaranti betragtes i denne sammenhæng som stabil finansiering, der medvirker til at dække kravet.

Langt de fleste institutter har en pæn margin til lovkravet for NSFR på 100 pct., jf. figur 16¹⁷. Ligesom for LCR gælder det, at institutter, der er indlånsfinansierede, generelt har den største margin. Træk på indlån og kreditter i en recession vil alt andet lige reducere institutternes NSFR.

Den fortsat høje inflation og faldende realløn kan give behov for træk på likviditeten og anledning til forskydning i indlåns sammensætningen i det enkelte pengeinstitut og pengeinstitutterne imellem. Finanstilsynet ser de første tegn på, at pengeinstitutter forsøger at tiltrække eller fastholde indlån ved brug af aftaleindlån til højere rente.

Figur 16: Udvikling i pengeinstitutternes NSFR

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

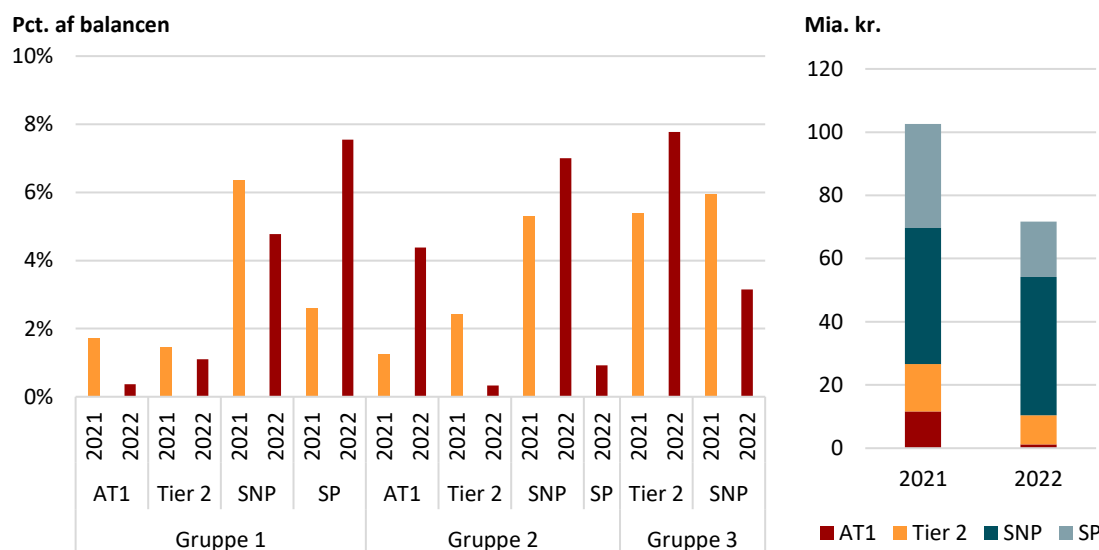
¹⁷ Det samme gælder for realkreditinstitutterne, der ultimo 2022 havde et NSFR-nøgletal mellem 133 og 725 pct.

Markedsudstedelser for de danske pengeinstitutter

I andet halvår 2022 var kapital- og gældsmarkederne påvirket af den generelle usikkerhed på de finansielle markeder. Især i tredje kvartal 2022 var kapital- og gældsinstrumenter kendetegnet ved stor volatilitet og spændudvidelser. Hen imod slutningen af året faldt volatiliteten, og kreditspænd blev indsnævret, men markederne var fortsat nervøse for fremtiden.

For de største kreditinstitutter var det primære marked for kapital- og gældsinstrumenter åbent, mens markedet for kapital- eller gældsinstrumenter i perioder var vanskeligt at tilgå for mindre markedsdeltagere. På europæisk plan var enkelte mindre banker med et refinansieringsbehov i hybrid kernekapital ramt af højere renter og valgte derfor – mod hidtidig markedsnorm – ikke at udnytte optionen til at indfri hybrid kernekapital før tid. Der synes dog ikke længere at være helt samme stigma forbundet med ikke at indfri.

Figur 17: Kreditinstitutternes kapital- og gældsudstedelser

Note: Udover egentlig kernekapital (CET1) består kreditinstitutternes kapitalstruktur af anden kernekapital (AT1) og supplerende kapital (Tier 2). Derudover kan institutterne udstede hhv. foranstillet- (SP) og ikkeforanstillet seniorgæld (SNP), som er tabsabsorberende, i tilfælde af at instituttet skal afvikles. Figuren til højre viser udstedelsesniveauet for samtlige grupper.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet og egne beregninger.

Institutternes samlede kapital- og gældsudstedelser nåede ca. 72 mia. kr. i 2022, jf. figur 17. Det er et betydeligt dyk fra niveauet af institutternes samlede kapital- og gældsudstedelser i 2021 på ca. 103 mia. kr. Dykket dækker primært over betydeligt lavere udstedelsesniveau af seniorgæld, som igen skyldes den store usikkerhed på de finansielle markeder i løbet af året, særligt i tredje kvartal. Kreditinstitutterne udstedte kapitalinstrumenter for omkring 10 mia. kr.

Der vil altid være en refinansieringsrisiko forbundet med udstedelse af gælds- og kapitalinstrumenter. Markederne kan lukke i kortere eller længere perioder, som vi oplevede det under finanskrisen. Senest har nedskrivningen på hybrid kernekapital (AT1) i Credit Suisse givet uro på markederne for efterstillet kapital, særligt fordi man dér konkret har nedskrevet hybrid kernekapital, uden at aktionærerne først har været skrevet fuldt ned.

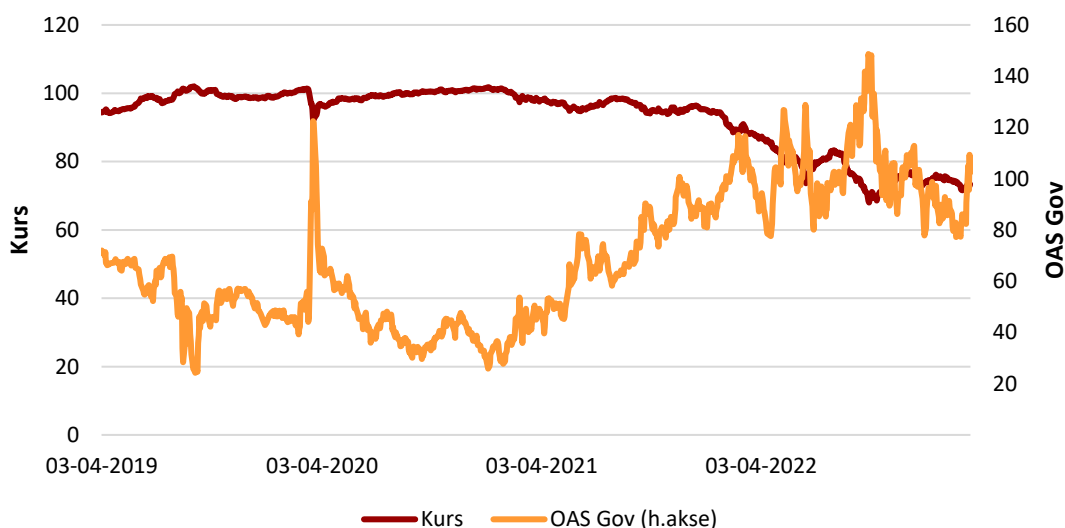
Mindre institutter vil være endnu mere udsatte for manglende markedsadgang i perioder med frygt og usikkerhed blandt investorer end de store institutter med rating.

Det er generelt vigtigt for institutterne at sikre, at de ikke er afhængige af refinansiering på bestemte tidspunkter. Det kan institutterne bl.a. sikre ved en fornuftig spredning på forfaldstidspunkter eller refinansiering i god tid før forfald.

Likviditeten i realkreditobligationsmarkedet

De finansielle markeder blev ramt af markante kursfald som følge af usikkerhed og stigende inflation gennem 2022. Markedet for danske realkreditobligationer oplevede store kursfald, spændudvidelser og lavere likviditet i 2022, særligt i de lange konverterbare obligationsserier, jf. figur. 18. Den lavere likviditet havde flere årsager, jf. boks 1. Likviditeten på markedet for realkreditobligationer er vigtig for både investorer og låntagere – og dermed også for dem der står imellem, nemlig banker og realkreditinstitutter.

Figur 18: Kurs- og OAS-udvikling i konverterbare obligationer

Note: Toneangivende konverterbare realkreditobligation; 1 pct. og udløb i 2050. OAS står for Option Adjusted Spread og kan tolkes som en merrente i forhold til statsobligationer, når der er korrigeret for sandsynligheden for, at obligationen bliver udtrukket som følge af låntageres konverteringer.

Kilde: Nordea Analytics.

Lån finansieret ved lange konverterbare obligationer indebærer færre risici for både låntagere og institutter end lån finansieret ved korte inkonverterbare obligationer. De konverterbare lån giver i højere grad låntager vished om ydelsen frem til lånets udløb, en beskyttelse mod teknisk insolvens og mulighed for at omlægge lånet til en lavere rente eller restgæld. De løbende afdrag beskytter desuden låntager, begrænser realkreditinstituttets kreditrisiko og reducerer systemiske risici.

Den traditionelt høje likviditet i danske realkreditobligationer giver desuden lavere finansieringsomkostninger for låntagere og reducerer investorernes likviditetsrisici. Det er derfor vigtigt, at markedsdeltagerne understøtter likviditeten i realkreditmarkedet.

Boks 1: Udvanding af likviditet i de lange konverterbare obligationer

Markedsdeltagere har i den løbende dialog med Finanstilsynet i perioder siden COVID-19-krisen meldt om svigtende investorinteresse for lange konverterbare realkreditobligationer. Der er ikke meldinger om, at investorenes syn på kreditrisikoen har ændret sig. Derimod fremhæver markedsdeltagerne en ringere likviditet og stor volatilitet som årsag til, at flere investorer holder sig tilbage. Det konverterbare marked har tidligere været kendetegnet ved god likviditet, som har sikret, at investorer kunne afhænde større beløb ad gangen, uden at det påvirker prisen nævneværdigt. Ifølge markedsdeltagerne er disse beløb blevet mindre over en årrække.

Markedsdeltagere anfører, at mange investorer er blevet negativt overrasket over den store volatilitet, som også indebærer store udsving i obligationerne i takt med værdien af konverteringsoptionen.

De faldende kurser og stigende lange renter har medført en betydelig konverteringsaktivitet. De danske realkreditinstitutter har på meget kort tid åbnet en række nye obligationsserier. På grund af den hastighed, hvormed renterne er steget, er serie-størrelserne ikke blevet tilstrækkeligt opbygget, før nye obligationer med en højere kupon er åbnet. Det lavere udestående i de enkelte serier har en negativ indvirkning på likviditeten og indebærer risiko for indlåsnings effekter, hvor det kan være vanskeligt at fremskaffe obligationerne på det sekundære marked uden at skulle betale en merpris.

En række større banker fungerer som marked makere og er mellemmand mellem købere og sælgere. Markedet er afhængigt af, at marked makerne køber realkreditobligationerne på realkreditinstitutternes auktioner og holder obligationerne på balancen, indtil de kan sælges videre til investorerne.

Strammere kapital- og likviditetskrav og ikke mindst volatiliteten på markedet har isoleret set øget marked makernes omkostninger ved at holde store porteføljer af især konverterbare realkreditobligationer på balancen. Det skal dog ses i forhold til den samlede indtjening i penge- og realkreditinstitutter på realkreditforretningen, og i forhold til de positive effekter, konverterbare lån har for kreditrisici i både pengeinstitutter og realkreditinstitutter – og for den finansielle stabilitet.

Realkreditinstitutternes søjle II-likviditetstillæg

Det tidligere LCR-gulvkrav for realkreditinstitutterne blev udfaset medio 2022 og erstattet af et nyt søjle II-likviditetstillæg for realkreditinstitutterne, jf. boks 2.

Boks 2: Søjle II-likviditetstillæg for realkreditinstitutter

Realkreditinstitutterne er som alle andre kreditinstitutter omfattet af det generelle LCR-krav, som fokuserer på den kortsigtede likviditetsstyring, og som skal sikre tilstrækkeligt med likvide aktiver til at dække den likviditetsudstrømning, der kan forekomme i et scenarie med stress på de finansielle markeder i en periode på 30 dage.

På grund af forretningsmodellen spiller LCR dog kun en mindre rolle for realkreditinstitutterne i praksis, og Finanstilsynet har vurderet, at der omvendt er særlige likviditetsrisici, som LCR-kravet ikke tager tilstrækkeligt højde for. Det gælder ikkekendte restancer, ikke kendte åbne konverteringer og refinansieringsrisici.

Finanstilsynet har derfor fra midten af 2022 indført et nyt søjle II-likviditetskrav for realkreditinstitutterne, som i højere grad er baseret på det enkelte realkreditinstituts faktiske likviditetsrisici end på det tidligere simple LCR-gulvkrav på 2,5 pct. af udlånet, som er bortfaldet.

Med søjle II-likviditetskravet vil realkreditinstitutterne dermed skulle have likviditet, som sikrer, at de kan betale rente- og afdrag til obligationsejerne trods manglende betalinger på instituttets udlån i form af ikkekendte restancer i en situation med stress.

Realkreditinstitutterne vil også med søjle II-kravet skulle have likviditet, som sikrer, at de kan indfri opsagte obligationer i en situation, hvor lån er blevet opsagt til termin med henblik på omlægning, men hvor tilbagebetalingen fra låntager ikke er sikret på forhånd.

Med søjle II-kravet vil realkreditinstitutterne desuden skulle have likviditet, som sikrer, at de ved refinansieringsauktioner kan refinansiere udlån i en situation uden nok købere til de realkreditobligationer, der sælges på auktionen.

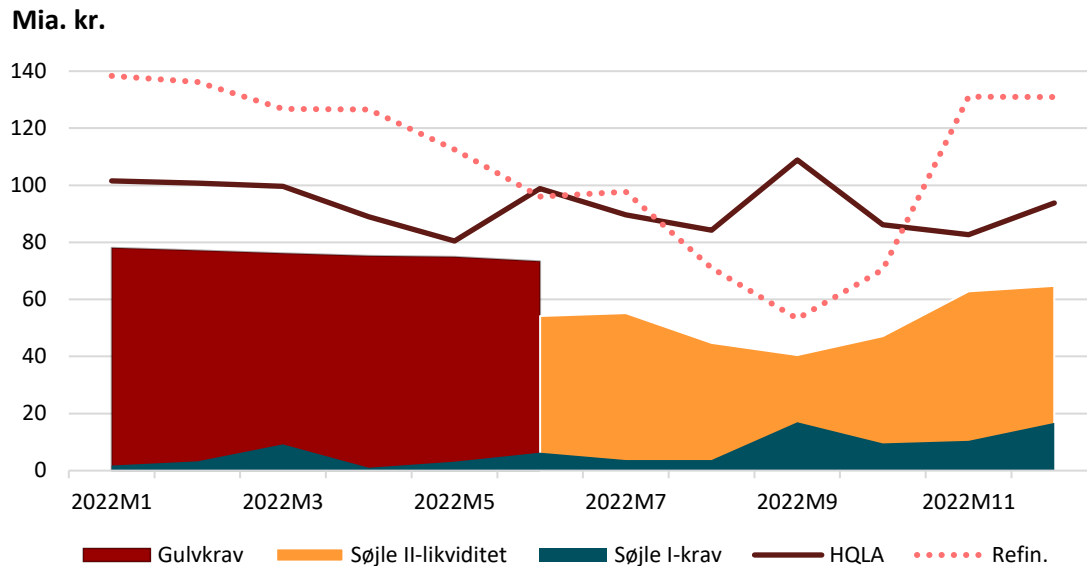
Institutternes afdækning af risici under det nye søjle II er generelt lavere end under det tidligere søjle II-krav (gulvkravet). Det nye søjle II afhænger af instituttets risici knyttet til restancer, åbne konverteringer og refinansieringer¹⁸. Institutternes samlede refinansieringsbehov har frem mod tredje kvartal 2022 været faldende og bidrager til at reducere det nye søjle II, jf. figur 19.

Det nye søjle II-likviditetstillæg reagerer efter hensigten på underliggende risici, som gulvkravet ikke fanger. Særligt institutternes refinansieringsbehov, der faldt støt frem til tredje kvartal 2022 og siden steg, bidrager væsentligt til udvikling i institutternes søjle II-likviditetstillæg.

¹⁸ Institutterne skal under det nye søjle II kunne opkøbe 30 pct. af deres egne obligationer ved den næstkommende termin for at undgå, at auktionen fejler.

Institutterne har en overdækning, når man sammenholder sektorens likviditetsbuffer (HQLA) med både kravet i søjle I og søjle II.

Figur 19: Udvikling i realkreditinstitutternes søjle II-likviditetstillæg m.m.

Note: Søjle II-likviditetstillæg angivet som 30 pct. af refinansierungsbehov samt åbne konverteringer og restancer.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

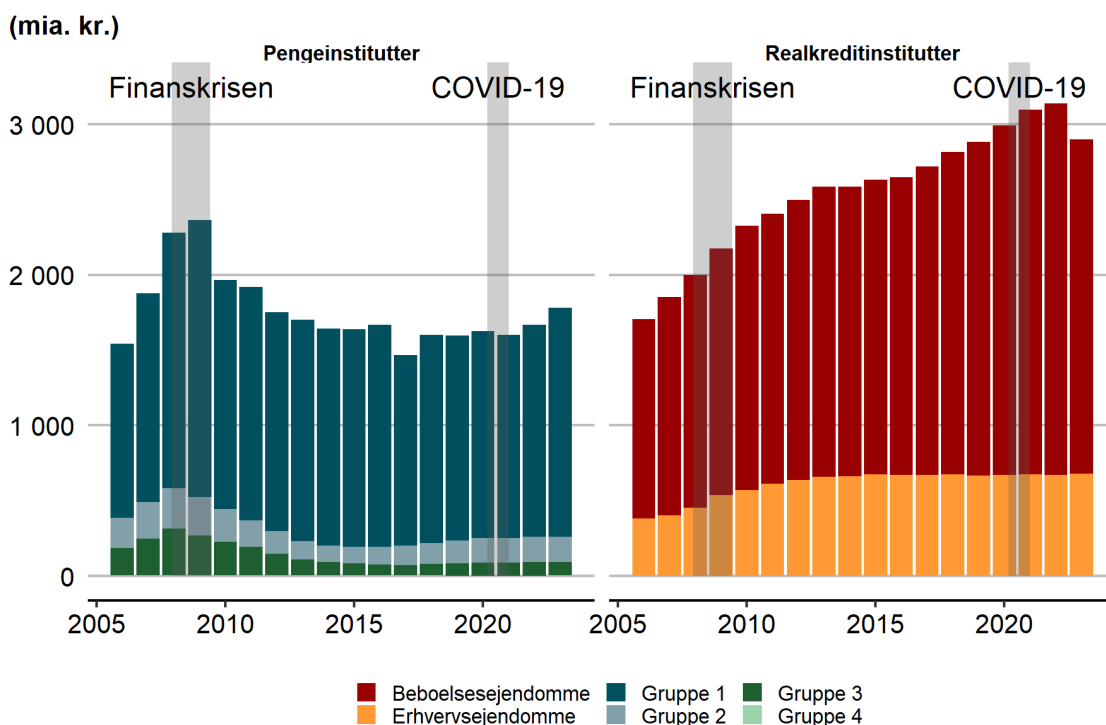
I takt med at flere realkreditkunder i sidste halvdel af 2022 søgte mod variabelt forrentede lån med refinansiering, stiger søjle II-tillægget også. Derved opfylder kravet sit formål som risikofølsomt værn mod opbygning af risici, herunder en øget refinansierungsrisiko i institutterne.

4. Penge- og realkreditinstitutternes kreditgivning

Pengeinstitutternes samlede udlån og garantier var 1.782 mia. kr. ultimo 2022. Det er 114 mia. kr. højere end ultimo 2021, hvor de samlede udlån og garantier var 1.668 mia. kr., jf. figur 20 t.v. Pengeinstitutternes udlån ultimo 2022 er det højeste siden finanskrisen.

De store rentestigninger i løbet af året fik kursværdierne på eksisterende realkreditobligationer til at falde. Det fik markedsværdien af realkreditinstitutternes udlån til at falde til 2.900 mia. kr. ved udgangen af året mod 3.140 mia. kr. ved udgangen af 2021, jf. figur 21 t.h. Ændringen i markedsværdien kommer i høj grad fra lån med pant i beboelsesejendomme, hvor lange fastforrentede realkreditlån med høj kursfølsomhed (varighed) er mere udbredte.

Figur 20: Udlån og garantier for pengeinstitutter (t.v.) og realkreditinstitutter (t.h.)

Note: Udlån og garantier ekskl. repoer, tinglysnings- og konverteringsgarantier. I figuren er der korrigeret for låste grupper, dvs. at den gruppe, institutterne tilhører ultimo 2022, bruges som instituttets gruppe tilbage i tid. Realkreditinstitutter giver ikke garantier. Figuren til højre er derfor udelukkende udlån opgjort til markedsværdien af de bagvedliggende obligationer. Erhvervsjendomme er defineret som andre ejendomme og ubebyggede grunde, ejendomme til sociale, kulturelle og undervisningsmæssige formål, industri- og håndværkerejendomme, kontor- og forretningsejendomme samt landbrugs-ejendomme mv.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Gruppe 1-pengeinstitutterne havde en negativ udlånsvækst omkring COVID-19-krisen, mens de andre pengeinstitutter havde enten en lille eller moderat udlånsvækst. Gruppe 1-pengeinstitutterne har nu en relativt høj udlånsvækst sammenlignet med de øvrige pengeinstitutter, jf. tabel 1. Det store fald i udlånsvæksten for realkreditinstitutterne skyldes kursregulering på de bagvedliggende obligationer til realkreditlånene. Korrigerer man for disse kursreguleringer, var udlånsvæksten fra ultimo 2021 til ultimo 2022 i stedet på 7,2 pct., svarende til en vækst fra 3.140 mia. kr. til 3.365 mia. kr.

Tabel 1: Udlånsvækst, år-til-år (pct.)

	2018	2019	2020	2021	2022
Realkreditinstitutter	2,3%	3,7%	3,5%	1,4%	-7,5%
Pengeinstitutter	-0,1%	2,0%	-1,6%	4,0%	6,8%
Gruppe 1	4,0%	5,4%	-7,7%	3,1%	6,5%
Gruppe 2	8,3%	6,2%	3,4%	9,0%	0,0%
Gruppe 3	14,0%	8,1%	1,3%	6,2%	-0,4%
Gruppe 4	10,3%	8,0%	6,5%	7,8%	2,8%

Note: Stigning i udlån og garantier ekskl. repoer, tinglysnings- og konverteringsgarantier (å/å i pct.). I tabellen er der korrigeret for låste grupper, dvs. at den gruppe, institutterne tilhører for den seneste observation, bruges som instituttets gruppe tilbage i tid i figuren. Der er set bort fra enkelte nicheinstitutter. Gruppe 1-4 indeholder i denne tabel kun pengeinstitutter.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

En stor del af pengeinstitutternes udlånsvækst i 2022 kan tilskrives deres erhvervskunder, jf. tabel 2. Samlet steg udlånet til erhverv med 110 mia. kr. fra udgangen af 2021 til udgangen af 2022 til en samlet eksponering på 960 mia. kr. Heraf kan en tredjedel af stigningen tilskrives industri og råstofindvinding. Pengeinstitutterne øgede også udlånet til handelsbranchen betragteligt. De samlede udlån og garantier til branchen var 127 mia. kr. ved udgangen af året, hvilket er en stigning på 28 pct. i forhold til samme periode året før, jf. tabel 2. Fast ejendom er fortsat den branche, som pengeinstitutterne er mest eksponeret imod, men væksten fra 2021 til 2022 i udlån og garantier var kun 12 mia. kr.

Tabel 2: Pengeinstitutternes udlån og garantier til erhverv, mia. kr.

	2021	2022	Vækst, mia. kr.	Vækst, pct.
Bygge og anlæg	38	43	5	14 pct.
Energiforsyning	89	73	-16	-18 pct.
Fast ejendom	246	258	12	5 pct.
Handel	99	127	28	28 pct.
Industri og råstofindvinding	150	186	36	24 pct.
Information og kommunikation	25	31	5	21 pct.
Landbrug, jagt og skovbrug og fiskeri	72	77	5	7 pct.
Transport, hoteller og restauranter	53	57	4	8 pct.
Øvrige erhverv	78	109	31	39 pct.
I alt, erhverv	850	960	110	13 pct.

Note: Udlån og garantier til erhverv (ekskl. finansierings- og forsikringselskaber).

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

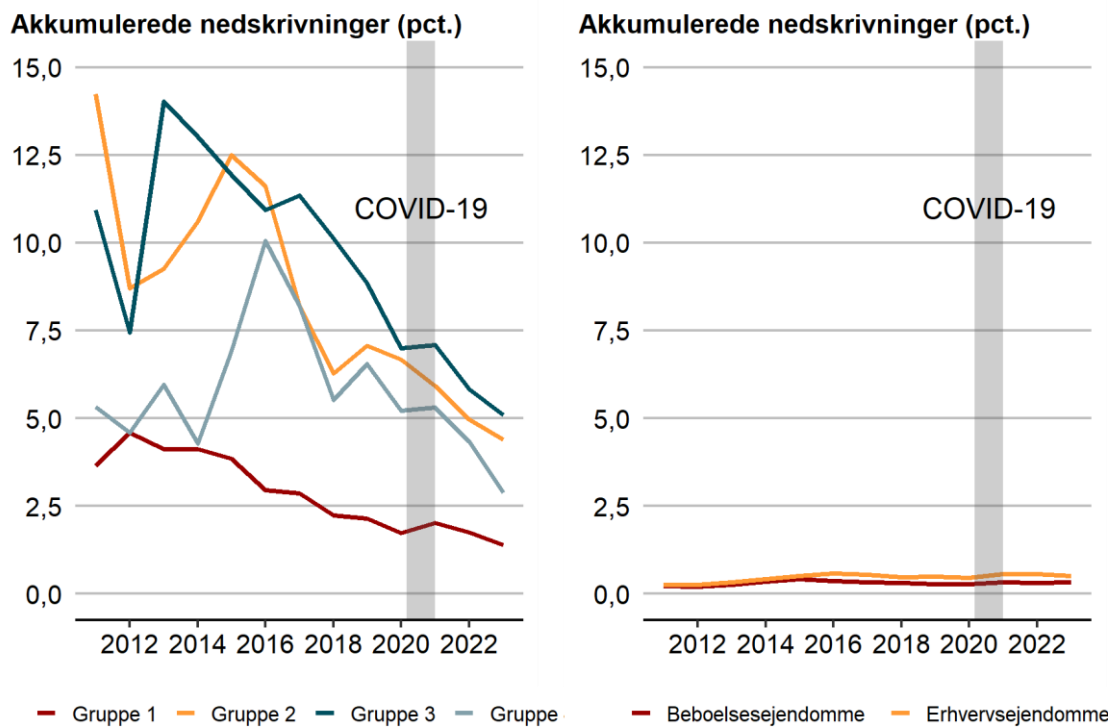
Nedskrivninger

Siden 2013 har pengeinstitutterne generelt haft faldende akkumulerede nedskrivninger på deres erhvervseksponeringer, jf. figur 21 t.v. Under COVID-19-krisen havde gruppe 2-pengeinstitutterne fald i deres akkumulerede nedskrivninger, mens andelen for gruppe 3 og 4 var relativt uændret. Gruppe 1-pengeinstitutterne oplevede en svag stigning, dog fra et lavt niveau sammenlignet med de andre grupper. Efter COVID-19-krisen er nedskrivningerne i forhold til udlånet faldet stødt.

Realkreditinstitutterne har haft et meget stabilt og lavt niveau af nedskrivninger i forhold til udlånet, jf. figur 21 t.h. Der var en ganske lille stigning i de akkumulerede nedskrivninger på

erhvervsjendomme under COVID-19-krisen, men niveauet ligger fortsat på omkring 0,6 pct. af det samlede udlån.

Figur 21: Akkumulerede nedskrivninger på udlån til erhverv i pengeinstitutter og på udlån til beboelses- og erhvervsjendomme i realkreditinstitutter

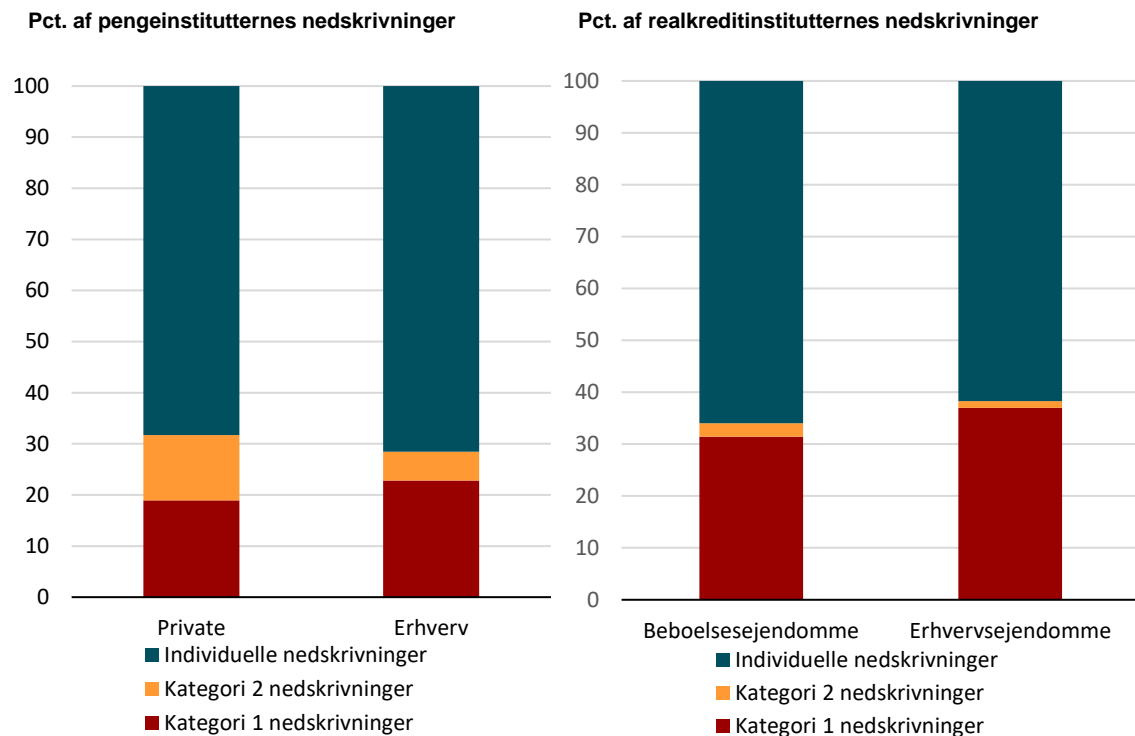

Note: Nedskrivninger i forhold til pengeinstitutternes samlede udlån til erhverv t.v. og i forhold til realkreditinstitutternes samlede udlån til ejendomsstyper t.h.
 Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Ledelsesmæssige skøn (kategori 1 og 2)¹⁹ udgjorde ca. en tredjedel af de driftsførte nedskrivninger i løbet af året for både penge- og realkreditinstitutterne, jf. figur 22. Den store usikkerhed omkring retningen for økonomien grundet høj inflation, stigende renter og krigen i Ukraine gav udslag i en stor andel af de ledelsesmæssige skøn, mens kreditinstitutterne, særligt realkreditinstitutterne, vurderede, at fejl og mangler i opgørelsen af deres forventede tab for eksponeringer udgjorde en mere sparsom andel.

¹⁹ Kategori 1: Forventede tab, der er vanskelige at opgøre på grund af en omskiftelig verden. Kategori 2: Fejl og mangler i opgørelsen af forventede tab.

Figur 22: Andel af ledelsesmæssige skøn for driftsførte nedskrivninger i 2022

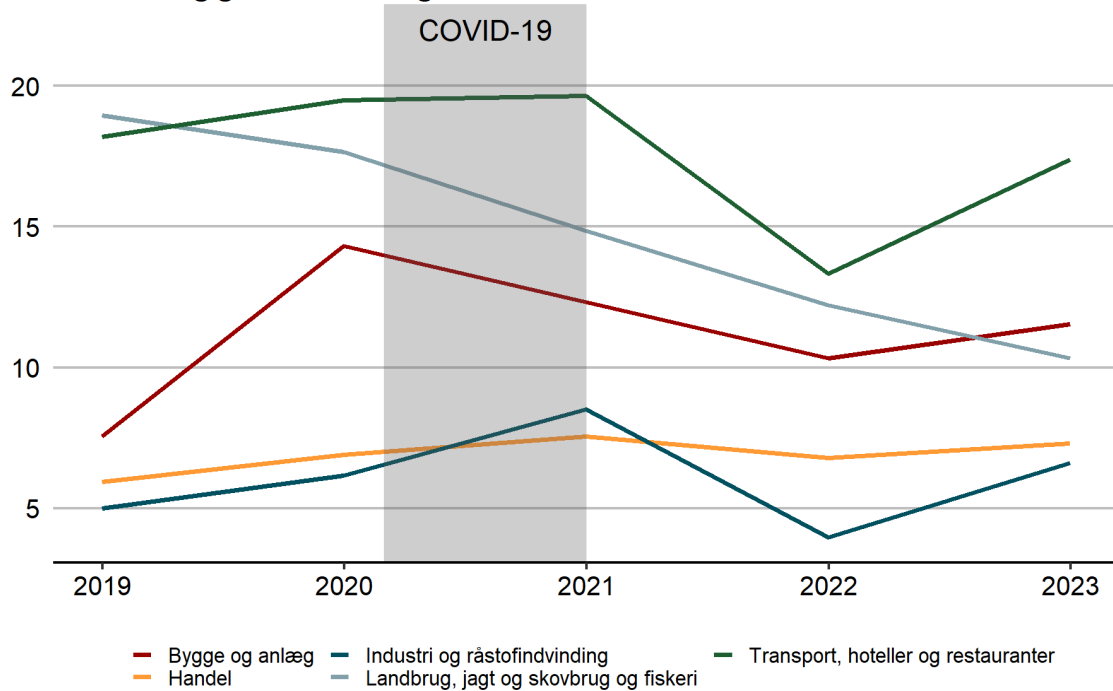

Note: Kategori 1: Forventede tab, der er vanskelige at opgøre på grund af en omskiftelig verden. Kategori 2: Fejl og mangler i opgørelsen af forventede tab. Blandt pengeinstitutterne er det kun udvalgte gruppe 1- og 2-pengeinstitutter, der har skullet indberette ledelsesmæssige skøn i deres nedskrivninger.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

De fem brancher, der ved udgangen af 2022 havde den højeste andel af lån og garantier fra pengeinstitutter i stadie 2 svag eller stadie 3, er vist i figur 24 (for en definition af stadiefordelingerne af udlån, se boks 3). I 2022 steg andelen for 4 ud af 5 brancher, kraftigst for transport, hotel og restaurationsbranchen samt industri og råstofindvinding, sidstnævnte dog fra et relativt lavt niveau, jf. figur 23. Landbrugsbranchen havde som eneste branche et fald i 2022. Andelen af lån i stadie 2 svag og stadie 3 i landbruget er næsten halveret siden 2019.

Figur 23: Pengeinstitutternes erhvervsudlån og garantier i stadie 2 svag og 3
Pct. af udlån og garantier til det givne erhverv

Note: Figuren viser de fem erhverv, der ultimo 2022 havde den største andel af lån og garantier i stadie 2 svag eller stadie 3.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Boks 3: Stadieplacering af udlån

De gældende regler for pengeinstitutters nedskrivninger på udlån mv. baseret på den internationale regnskabsstandard IFRS 9 blev indført den 1. januar 2018. Reglerne fremgår af regnskabsbekendtgørelsen for pengeinstitutter m.fl., herunder bilag 10-11 og den tilhørende vejledning om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse.

Stadie 1: Omfatter udlån mv., hvor kreditrisikoen ikke er steget betydeligt siden første indregning, dvs. siden kunden fik udlånet.

Stadie 2: Indeholder udlån mv., hvor kreditrisikoen er steget betydeligt siden første indregning, men hvor udlånet ikke er kreditforringet. Stadie 2 består af stadie 2 normal og stadie 2 svag. Stadie 2 svag indeholder bl.a. udlån med indikation for kreditforringelse i form af, at kunden har fået lempelige vilkår af instituttet eller andre långivere på grund af sine økonomiske vanskeligheder, eller at kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder. For at udlånet kan være i stadie 2 svag og ikke skal flyttes til stadie 3, kræves det, at det er mere sandsynligt, at instituttet ikke får tab på udlånet, end at det får tab.

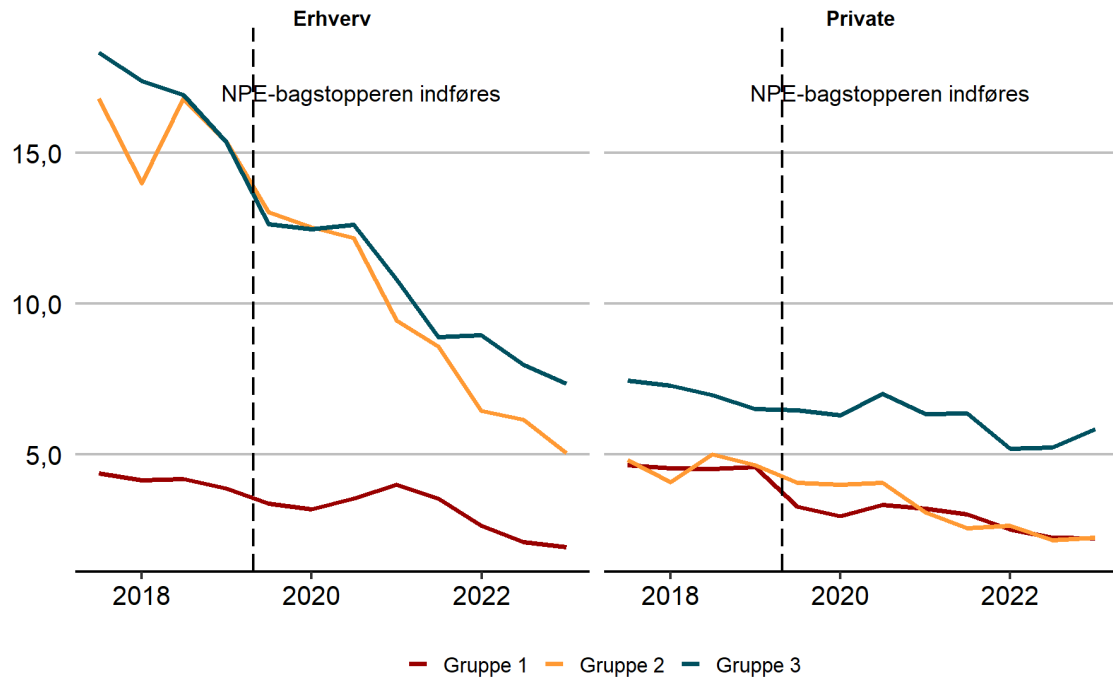
Stadie 3: Består af alle udlån mv. med indikation for kreditforringelse i form af, at kunden har begået væsentlige kontraktbrud, bl.a. ved manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter, eller at det er sandsynligt, at kunden vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion. Disse udlån skal være i stadie 3, uanset om det er mest sandsynligt, at instituttet får tab på udlånet, eller at det ikke får tab. Desuden indeholder stadie 3 udlån med indikation for kreditforringelse i form af, at kunden har fået lempeligere vilkår af instituttet eller andre långivere på grund af sine økonomiske vanskeligheder, eller at kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder, og hvor det er mere sandsynligt, at instituttet får tab på udlånet, end at det ikke får tab.

Andelen af kreditinstitutternes lån, hvor låntager ikke har betalt renter eller afdrag i over 90 dage, klassificeres som non-performing lån (NPL). NPL er generelt faldet siden 2018, jf. figur 24. Indførelsen af NPE-bagstopperen²⁰ i 2019 har medvirket til, at pengeinstitutterne nu har et større incitament til at få afskrevet på deres non-performing lån. Dette har bidraget til, at NPL-andelen af erhvervsudlån faldt til 5 pct. af udlån og garantier for gruppe 2-pengeinstitutterne og 7 pct. for gruppe 3 ved udgangen af 2022. Gruppe 1-pengeinstitutterne oplevede en lille stigning fra ultimo 2019 til ultimo 2020, men andelen faldt igen i 2021 og 2022, jf. figur 24 t.v. For privatkunder har andelen af NPL været lavere for gruppe 2- og 3-pengeinstitutterne end for deres erhvervs kunder og på niveau med andelen i gruppe 1-pengeinstitutterne. Fra ultimo 2020 til ultimo 2022 er andelen af NPL-privatkunder steget i gruppe 3-pengeinstitutterne, jf. figur 24 t.h. Dog udgør de en beskeden andel af det samlede antal privatkunder i pengeinstitutterne.

²⁰ NPE-bagstopperen er et krav til institutternes minimumsdækning af tab for misligholdte eksponeringer. Det skal give institutterne en tilskyndelse til at nedskrive rettidigt og tilstrækkeligt på misligholdte eksponeringer. Dermed skabes incitament til at løse problemerne med misligholdte eksponeringer på et tidligt stadium. Formålet er at styrke institutternes modstandsdygtighed over for negative chok og mindske behovet for offentlig indgriben. Læs mere om NPE-bagstopperen på https://www.finanstilsynet.dk/lovgivning/ny_eu_lovsamling/npe-bagstopper.

Figur 24: Andel af pengeinstitutternes non-performing udlån (NPL)

NPL (pct. af samlede udlån og garantier)

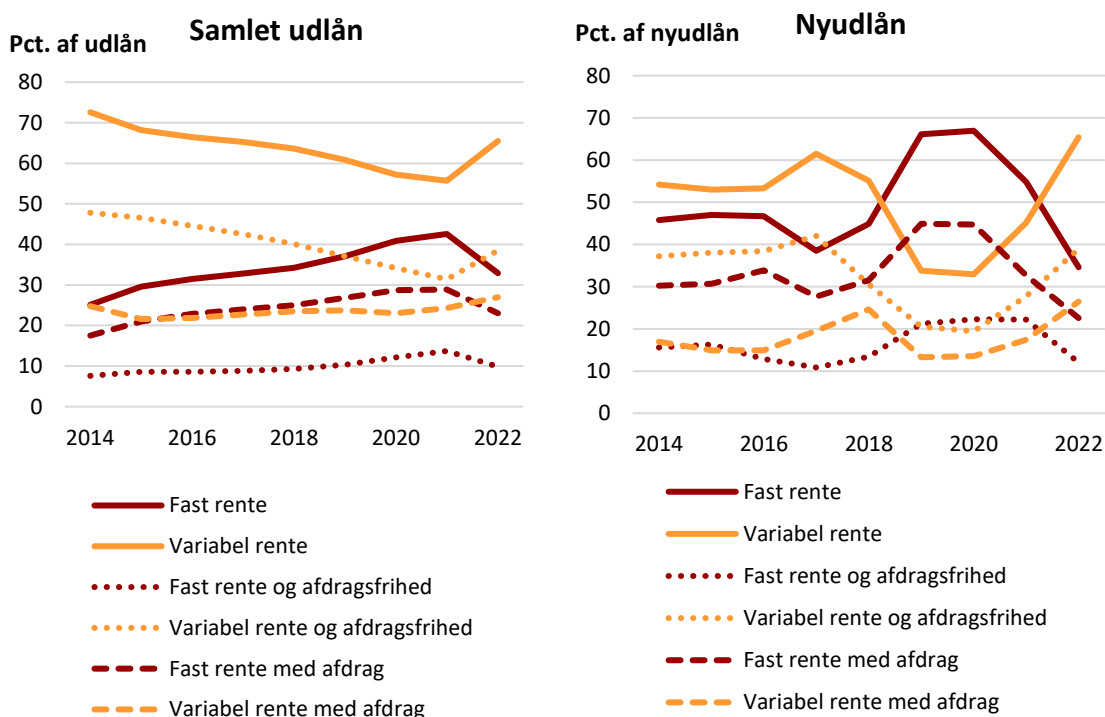
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

5. Boliglån med variabel rente og afdragsfrihed

Andelen af realkreditudlån (opgjort til markedsværdi) med variabel rente steg fra 56 pct. i 2021 til 65 pct. Andelen af fastforrentede lån faldt fra 43 pct. ultimo 2021 til 33 pct. ultimo 2022²¹. Faldet kan primært henføres til større kursfald på realkreditobligationerne bag de fastforrentede lån som følge af højere varighed og lånekonverteringer fra fast til variabel rente (skrå konvertering).

For realkreditnyudlånet steg andelen af lån med variabel rente fra 45 pct. i 2021 til 65 pct., mens andelen af lån med fast rente faldt fra 55 pct. til 35 pct., jf. figur 25. Da nyudlånet opgøres til dagsværdi på udbetalingstidspunktet, er det renset for kursændringer som følge af renteudsving. Tendensen var dermed et udtryk for en generelt større interesse for lån med variabel rente.

Figur 25: Udvikling i realkreditlån til ejerboliger med variabel rente og afdragsfrihed

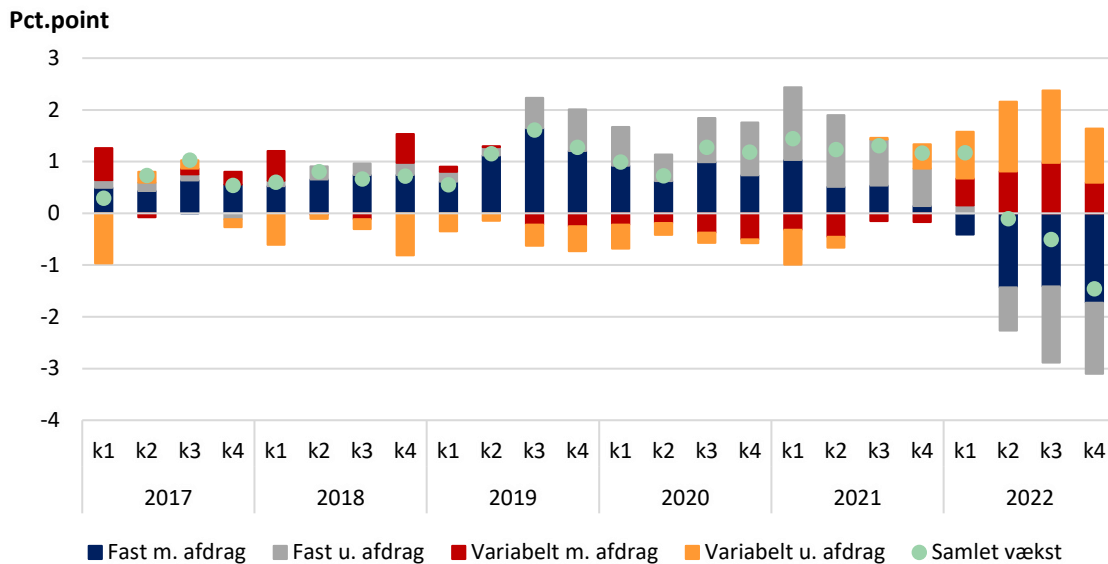
Note: Realkreditudlån med pant i ejerboliger. Samlet udlån opgøres før nedskrivninger og til dagsværdi. Ved nyudlån forstås nye lån og udvidelser af eksisterende lån (som ikke skyldes konverteringsomkostninger mv.), som instituttet har udbetalt i perioden. Værdien opgøres til dagsværdi på udbetalingstidspunktet. Med afdragsfrihed menes kundens aftalemæssige ret (i pantebrevets vilkår), som gælder på opgørelsestidspunktet, til at undlade at afdrage i en vis periode. Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur 26 viser lånetypernes kvartalsvise vækstbidrag til udviklingen i det samlede realkreditudlån. Det fremgår, at alene de variabelt forrentede lån, med og uden afdrag, bidrog positivt til udlånsvæksten. Udviklingen kan primært henføres til, at mange boligejere udnyttede de stigende renter til at omlægge deres realkreditlån. Udviklingen i renterne har resulteret i, at kursen på de fastforrentede realkreditobligationer er faldet. Boligejerne med et fastforrentet

²¹ Årsagen til, at andelen af fastforrentede lån og variabelt forrentede lån ikke summer til 100 pct., er, at restsummen er indeksslån. Da indeksslån ikke er en aktuel aktiv låntype, summer tilsvarende andele for nyudlån til 100 pct.

reakreditlån kunne dermed indfri deres realkreditlån til en lavere markedskurs, end da obligationerne blev udstedt. Herefter kunne låntager optage et nyt lån til en højere fast rente eller foretage en skrå konvertering, men nu til en væsentligt reduceret nominal restgæld.

Figur 26: Kvartalsvist vækstbidrag i realkreditlån til bolig fordelt på låntyper

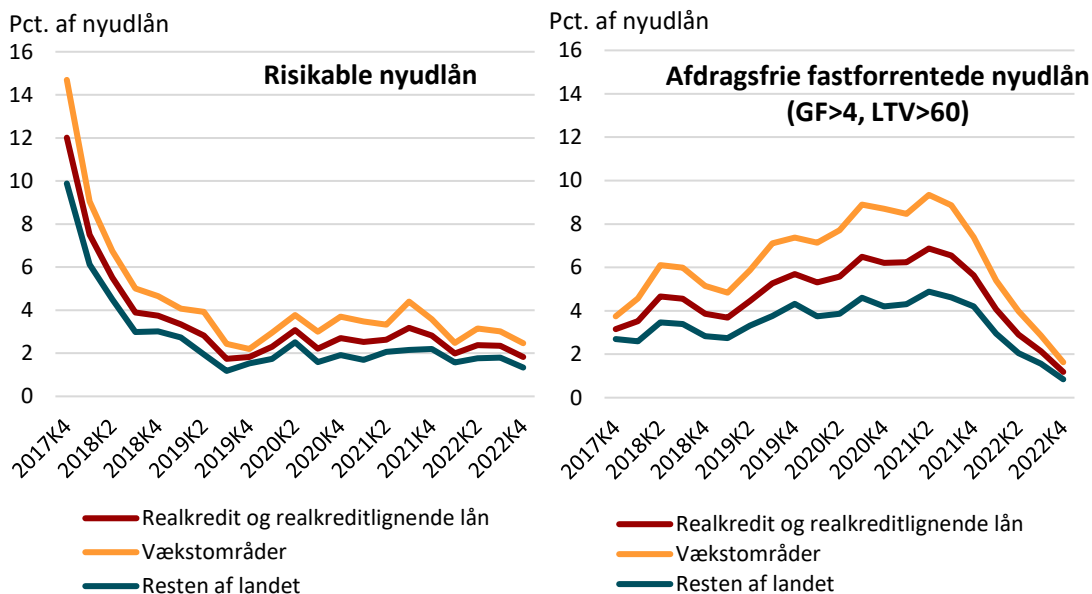
Note: Realkreditlån med pant i ejerboliger.
Kilde: Danmarks Nationalbank (DNRUDDKS).

Boligejere med fast rente har oplevet en kursgevinst, der har været med til at øge deres nettoformue. Den kan bl.a. bruges som stødpude for de stigende energi- og forbrugerpriser, der har presset økonomien hos de danske husholdninger. Kreditinstitutterne bør være særligt opmærksomme på, at risikoprofilen ændres betydeligt for de boligejere blandt kunderne, der har konverteret fra fast til variabel rente. En kortsigtet kursgevinst kan hurtigt forsvinde, hvis renterne fortsætter med at stige. Det er særligt risikabelt, hvis gælden øges i forbindelse med omlægningen.

Selvom andelen af variabelt forrentede lån stiger, så faldt andelen af risikable realkredit og realkreditlignede nyudlån²² fra 2,8 pct. i 2021 til 2,1 pct. i 2022, jf. figur 27. Andelen af afdragsfrie lån med fast rente kombineret med høj gældsfaktor og belåningsgrad faldt fra 6,3 pct. til 2,6 pct.

²² Følgende lån anses som risikable: 1) Lån med variabel rente med kortere rentebinding end 5 år med eller uden afdrag. 2) Lån med afdragsfrihed og variabel rente med en rentebindingsperiode på 5 år eller mere.

Figur 27: Udvikling i andel risikable nyudlån

Note: Data omfatter realkreditinstitutters og pengeinstitutters formidling af realkredit- og realkreditlignende lån. Nyudlån (brutto nyudlån) opgøres i henhold til vejledningen om boligudlån for kunder med høj gældsfaktor: <https://www.finanstilsynet.dk/Ansoeg-og-Indberet/Indberetning-for-finansielle-virksomheder/System/KGFS>. Realkreditlignende lån defineres jf. bekendtgørelsen om god skik for boligkredit og dækker bl.a. over lån ydet af pengeinstitutter på realkreditlignende vilkår.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

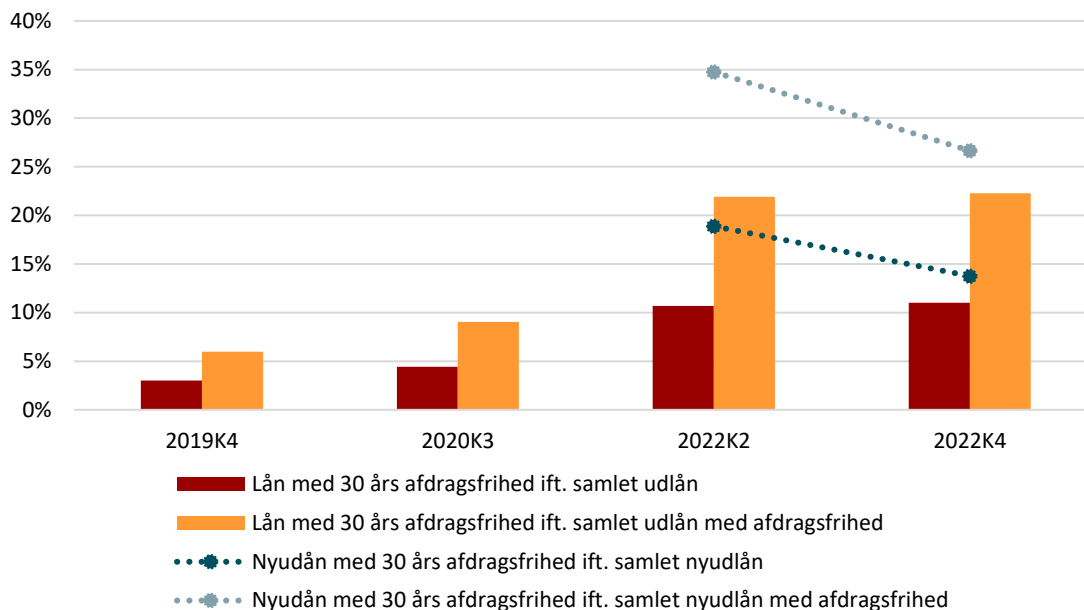
Finanstilsynet følger udviklingen tæt og er løbende i dialog med institutterne om, hvordan de overholder reglerne, tager risiko og beskytter forbrugerne. I 2022 afsluttede Finanstilsynet en undersøgelse af pengeinstitutternes bevilling af lån til boligkøb. Da pengeinstitutterne formidler realkreditinstitutternes udlån, omfattede undersøgelsen også bevilgede realkreditlån. Undersøgelsen viste, at regler og vejledninger har bidraget til at begrænse risiko for kunder og institutter. Dog havde flere institutter bevilget boliglån med forhøjet risiko²³.

Realkreditlån med op til 30 års afdragsfrihed

Udlån til ejerboliger med mulighed for op til 30 års afdragsfrihed har igennem længere tid været i stor vækst, jf. figur 28. Lånene udgjorde ultimo 2022 11 pct. af det samlede realkreditudlån til ejerboliger og 22,3 pct. af realkreditudlånet til ejerboliger med afdragsfrihed. Dog faldt nyudlånet fra første til andet halvår. Lån med mulighed for op til 30 års afdragsfrihed er generelt variabelt forrentede (75,4 pct. af de samlede lån og 72,5 pct. af nyudlånet) og har en fuldt afdragsfri periode på mellem 25 og 30 år (92 pct. af de samlede lån og af nyudlånet).

²³ https://www.finanstilsynet.dk/Nyheder-og-Presse/Sektornyt/2022/Observationervedinspektioner_051222

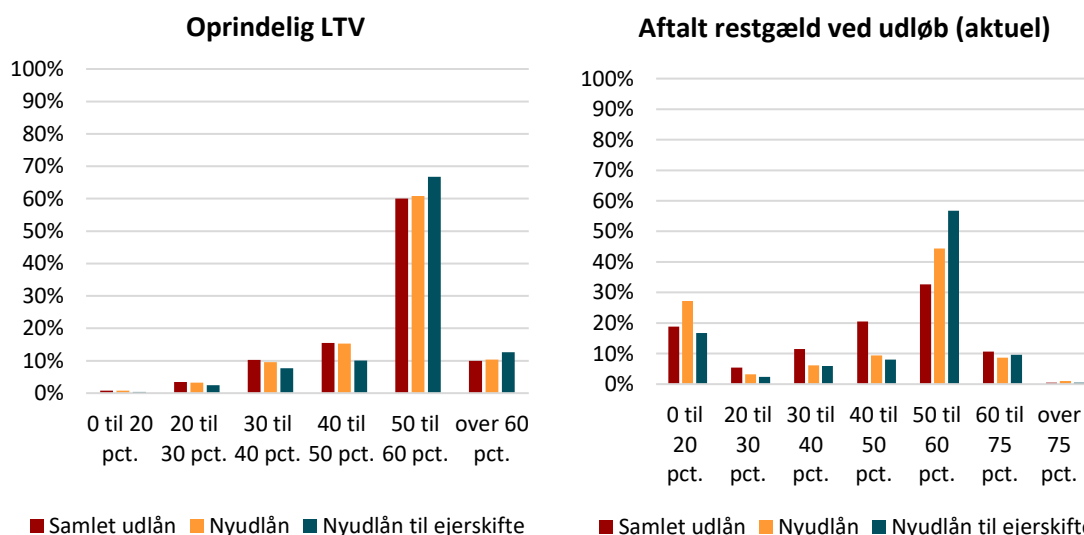
Figur 28: Andel realkreditudlån med op til 30 års afdragsfrihed (ejerboliger)

Note: Data for fjerde kvartal 2019 og tredje kvartal 2020 er baseret på en særindberetning, hvormed der kan opstå mindre databrud. Nyudlån opgøres år til dato.
 Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Ultimo året var 70 pct. af det samlede realkreditudlån med op til 30 års afdragsfrihed oprindeligt blevet bevilget med en LTV over 50 pct., og 43,8 pct. af lånene havde en aftalt restgæld ved udløb, der oversteg 50 pct. af ejendommens aktuelle værdi, jf. figur 29. Særligt nyudlån til ejerskifte befandt sig i 2022 i de høje intervaller.

Figur 29: Andel realkreditudlån med op til 30 års afdragsfrihed (ejerboliger)

Note: Fordelingen opgøres sådan, at søjlernes kategoriseringer på tværs af intervallerne (dvs. farvevist) summer til 100 pct. For samlet udlån opgøres data pr. ultimo 2022, mens nyudlån dækker over perioden fra den 1. januar 2022 til den 31. december 2022.
 Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Realkreditlån med op til 30 års afdragsfrihed stiller særlige krav til vurderingen af kundens evne til at tilbagebetale lånet. I et 30-årigt spænd med afdragsfrihed kan kunden gennemgå flere livsfaser, der vil ændre husstandens rådighedsbeløb, f.eks. pensionering. Et realkreditlån med afdragsfrihed kan som udgangspunkt kun tilbydes til låntagere med en økonomi, som efter realkreditinstituttets vurdering kan bære, at låntageren kan godkendes til at optage et 30-årigt lån med fast rente uden afdragsfrihed. Et institut kan dog fravige denne regel i forbindelse med lån, der ydes med nedsparringsformål. Finanstilsynets anbefalinger fremgår af boks 4.

Boks 4: Finanstilsynets anbefalinger for lån med lang afdragsfrihed

Som udgangspunkt kan en boligkreditgiver kun yde et lån med nedsparringsformål, hvis der er tale om nedsparring i en eksisterende bolig. Et afdragsfrit lån med en LTV på 60 pct., der ydes ved køb af fast ejendom, kan derfor ikke automatisk anses som et nedsparringslån.

Det fremgår af Finanstilsynets vejledning, at boligkreditgiver ved vurderingen af lånegrænsens størrelse for lån med nedsparringsformål bør tage udgangspunkt i en belåningsgrænse på maksimalt 60 pct. af boligens markedsværdi. Denne vejledning er udarbejdet på et tidspunkt, hvor realkreditinstitutterne ikke ydede boliglån med mere end 10 års afdragsfrihed. Det er væsentligt at understrege, at det altid beror på en konkret vurdering, hvilken belåningsgrænse der vil sikre, at et salgsprovenu er tilstrækkeligt til, at lånet kan indfries fuldt ud. I denne vurdering indgår udover lånetiden også den konkrete faste ejendoms beskaffenhed og omsættelighed samt låntagers økonomiske situation og alder. Ved lån med 30 års afdragsfrihed er det især vigtigt at overveje, om lån med nedsparringsformål bør ydes op til 60 pct. af boligens markedsværdi eller bør udbydes med en lavere LTV.

Ved afdragsfrihed med nedsparringsformål skal låntager kunne servicere rentebetalingerne i den afdragsfrie periode. Hvis lånet også er variabelt forrentet, skal låntagers økonomi kunne klare visse rentestigninger. Boligkreditgiver bør derfor sikre, at låntagers økonomi som minimum vil kunne servicere den faste rente, der finder anvendelse ved lånets bevilling.

Udlån med op til 30 års afdragsfrihed var først tiltænkt særligt robuste kunder med pant i ejerboliger. Låntypen har dog fået en større udbredelse til f.eks. også boligudlejningsejendomme og andelsboligforeninger. Større udbredelse af afdragsfrie realkreditlån kan øge husholdningernes gældsætning og sårbarhed overfor negative økonomiske stød. Finanstilsynet er derfor særlig opmærksom på udbredelsen, de nærmere karakteristika og det kundesegment, der får tilbudt lån med op til 30 års afdragsfrihed. Dette har bl.a. ført til offentliggørelse af en række anbefalinger til håndtering af lån med lang afdragsfrihed og en udvidelse af vækstvejledningen, jf. boks 5.

Boks 5: Ændring af vækstvejledningen og ny vejledning om finansiering af udlejningsejendomme og ejendomsprojekter

Finanstilsynet har den 20. april 2023 udstedt en ny udgave af vejledning om forsigtighed i kreditvurderingen ved belåning af boliger i vækstområder mv. (vækstvejledningen). Den primære ændring er, at der er tilføjet et nyt punkt om de økonomiske oplysninger, som penge- og realkreditinstitutter bør indhente om nogle af deres kunder for at kunne vurdere behovet for nedskrivninger og kapital. Finanstilsynet har fundet, at der er behov for at tydeliggøre, hvad reglerne om løbende overvågning af eksponeringer og øvrige kreditrisici i bilag 1 til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. (ledelsesbekendtgørelsen) nærmere indebærer. De seneste års udbredelse af lån med langvarig afdragsfrihed har øget nødvendigheden af, at institutterne har et opdateret overblik over udviklingen i deres påtagne kreditrisici. Punktet gælder for hele landet. Derudover er anbefalinger fra Udvalget om finansieringsregler for andelsboliger taget med i den opdaterede vejledning.

Finanstilsynet har også den 20. april 2023 udstedt en vejledning om finansiering af udlejningsejendomme og ejendomsprojekter. Vejledningens formål er at øge klarheden om, hvad penge- og realkreditinstitutterne bør tage højde for i lyset af reglerne i bilag 1 til ledelsesbekendtgørelsen. Vejledningen sammenfatter, hvad der har vist sig at være god praksis på dette område, der historisk har forårsaget store og i nogle tilfælde ødelæggende tab for kreditinstitutter.

Både ændringen af vækstvejledningen og udstedelsen af vejledning om finansiering af udlejningsejendomme og ejendomsprojekter er blevet til på baggrund af en omfattende dialog med Finans Danmark

Lån med variabel rente og afdragsfrihed kræver agtpågivenhed

Selvom lån med variabel rente og afdragsfrihed kan være fordelagtige for visse låntagere, indebærer de samtidig en række risici for både låntagere og institutter.

Lån med afdragsfrihed øger låntagernes ydelsesrisiko, gældsætning og sårbarhed overfor negative økonomiske stød. Lån med variabel rente indebærer desuden, ud over ydelsesrisikoen, også en væsentligt lavere grad af friværdibeskyttelse end fastforrentede lån.

Obligationerne bag rentetilpasningslån har en kortere løbetid end obligationerne bag fastforrentede lån, hvilket gør kurserne mindre følsomme overfor renteændringer. Obligationerne bag lån med pengemarkedsbaseret rente følger den tilknyttede markedsrente, hvilket ligeledes gør kurserne mindre følsomme overfor renteændringer. På et marked med stigende renter vil værdien af gælden derfor ikke falde ligesom ved fastforrentede lån. Jo lavere obligationernes varighed bag lånet er, jo mindre er friværdien beskyttet ved rentestigninger kombineret med boligprisfald.

Obligationerne bag variabelt forrentede lån er derudover ofte inkonverterbare. Det betyder, at lånene skal indfries til kursværdi udenfor refinansieringstidspunkterne og ikke har et indbygget prisloft på kurs 100, ligesom de fleste fastforrentede realkreditlån. På et marked med faldende renter og stigende kurser kan det derfor blive omkostningsfuldt at indfri et lån med variabel rente udenfor refinansieringstidspunkterne, f.eks. i forbindelse med ejendomssalg. Denne risiko er størst for rentetilpasningslån, da lån med pengemarkedsbaseret rente oftest har kurser tættere på 100.

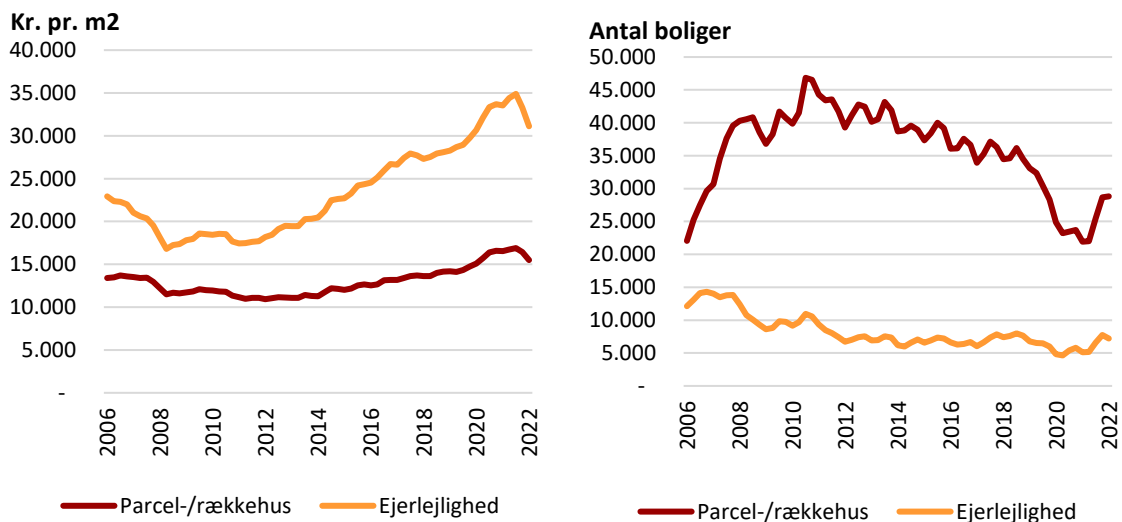
For realkreditinstitutterne medfører en større andel variabelt forrentede lån finansieret med korte obligationer, der løbende skal refinansieres, både større kreditrisiko og refinansieringsrisiko. Derudover har varigheden på obligationerne og konverteringsretten også indflydelse på følsomheden i kravet til supplerende sikkerhed, jf. afsnit 7. Flere obligationsserier udvander desuden alt andet lige likviditeten på realkreditobligationsmarkedet, jf. afsnit 3.

6. Kreditinstitutternes følsomhed overfor boligmarkedet

Aktiviteten på boligmarkedet faldt markant i 2022. Faldet skyldes i høj grad stigende renter, der gjorde det dyrere at låne penge. Derudover har stigende forbruger- og energipriser presset danskernes økonomi. Det har medført både lavere rådighedsbeløb hos potentielle boligkøbere og højere krav til rådighedsbeløbet.

Den realiserede handelspris på parcel- og rækkehuse faldt i fjerde kvartal med 6,3 pct., mens prisen på ejerlejligheder faldt med 7,2 pct. sammenlignet med fjerde kvartal året før, jf. figur 30. Det står i kontrast til aktiviteten på boligmarkedet under COVID-19-krisen, særligt i 2021, hvor aktiviteten på boligmarkedet var høj.

Figur 30: Udvikling i realiseret handelspris og boliger til salg

Kilde: Finans Danmark.

Prisfaldene i 2022 underbygges af en dæmpet efterspørgsel efter boliger, som bl.a. kommer til udtryk gennem et stigende antal boliger til salg. Antallet af ejerlejligheder til salg steg 41 pct. i fjerde kvartal i forhold til fjerde kvartal 2021, mens antallet af parcel- og rækkehuse steg med ca. 31 pct. i samme periode, jf. figur 31.

Det aktuelle inflationsniveau og de stigende renter kræver generelt agtpågivenhed på kreditinstitutternes eksponeringer overfor boligmarkedet, da det alt andet lige har en direkte negativ indflydelse på boligkøbernes daglige økonomi, rådighedsbeløb og pantets værdi.

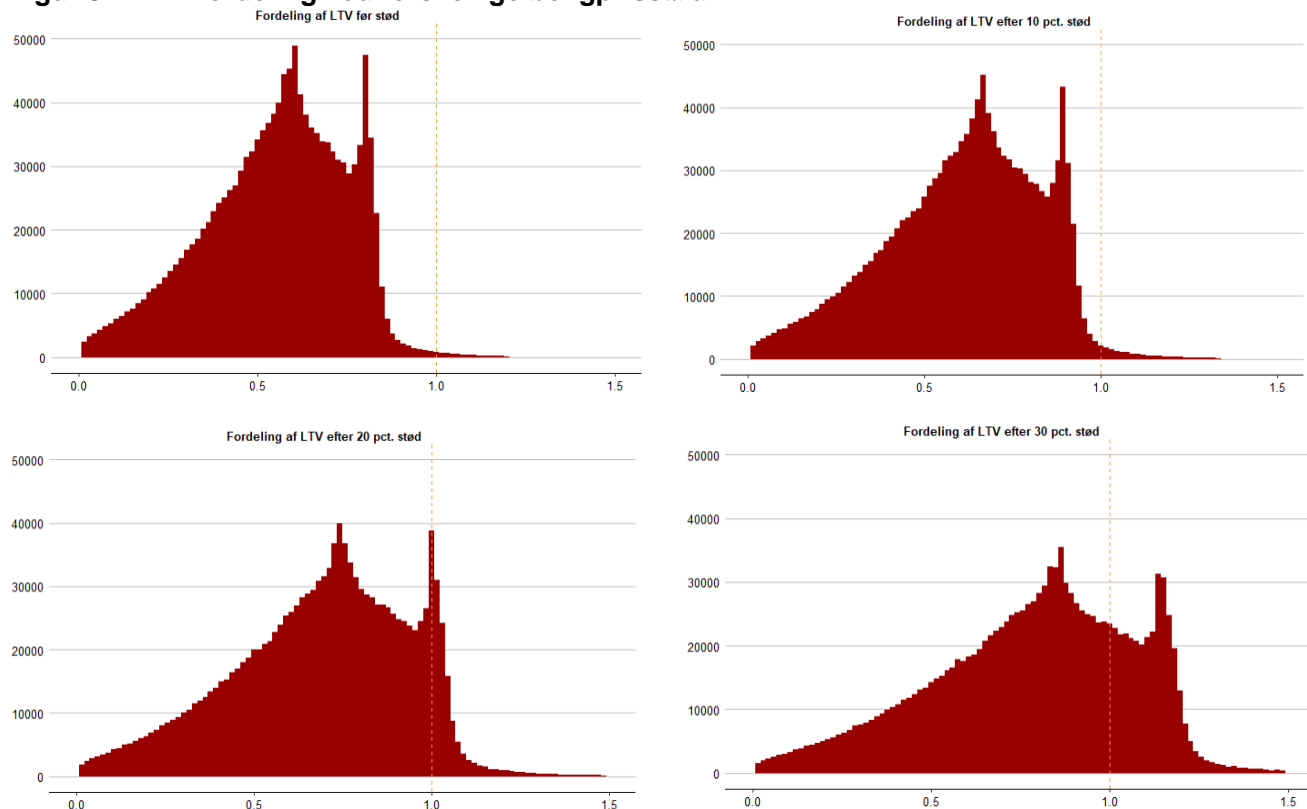
Kreditinstitutternes følsomhed overfor ejendomsprisfald

Da ejerboliglån finansieres med sikkerhed i fast ejendom, er kreditinstitutternes risiko i høj grad forbundet med pantets værdi. En ejerbolig kan som udgangspunkt belånes 80 pct. med et realkreditlån og 15 pct. med et banklån²⁴. Ligger belåningsgraden (LTV) over 100 pct. (her defineret som teknisk insolvent), er lånet ikke længere sikret ved ejendommens værdi. I så fald står både instituttet og låntageren til et betydeligt tab, hvis ejendommen skal sælges.

²⁴ Låntager skal lægge en passende udbetaling, som i praksis ofte er 5 pct. Medfinansiering af omkostninger kan dog resultere i en samlet belåning på over 95 pct. af ejendommens værdi.

Figur 31 viser låntagernes LTV-fordeling pr. ultimo 2022 og ved et generelt ejendomsprisfald på henholdsvis 0, 10, 20 og 30 pct. Af figuren fremgår det, at der er en stor klippeeffekt, hvis ejendomspriserne falder betydeligt. Falder ejendomspriserne f.eks. med 30 pct., vil 24,9 pct. af låntagerne gå fra at have en LTV under 100 til at blive teknisk insolvente i deres ejerbolig, alt andet lige²⁵. Prisfald af en sådan størrelsesorden er sjældne, men ikke urealistiske. Til sammenligning faldt huspriserne mellem tredje kvartal 2006 og første kvartal 2009 op til 31 pct. og ejerlejlighedspriserne op til 38 pct. målt på landsdele.

Figur 31: LTV-fordeling ved forskellige boligprisstød

Note: Data er opgjort pr. ultimo 2022. Data dækker over private lån med pant i ejerboliger. Hvis flere personer har lån i samme ejendomme, tælles observationerne med flere gange. Data omfatter kun ejendomme, der er belånt via et realkreditinstitut inkl. evt. efterstillet bankgæld. Belåningsgrader over 120 er frasorteret. Restgælden i LTV-beregningen opgøres til nominal værdi.

Kilde: Kreditregisteret og Finanstilsynets egne beregninger.

I det aktuelle risikobillede med økonomisk usikkerhed og store renteudsving er det derfor særligt vigtigt, at kreditinstitutterne har fokus på god kreditværdighedsvurdering og risikostyring for at sikre robusthed hos både kunder og institutter.

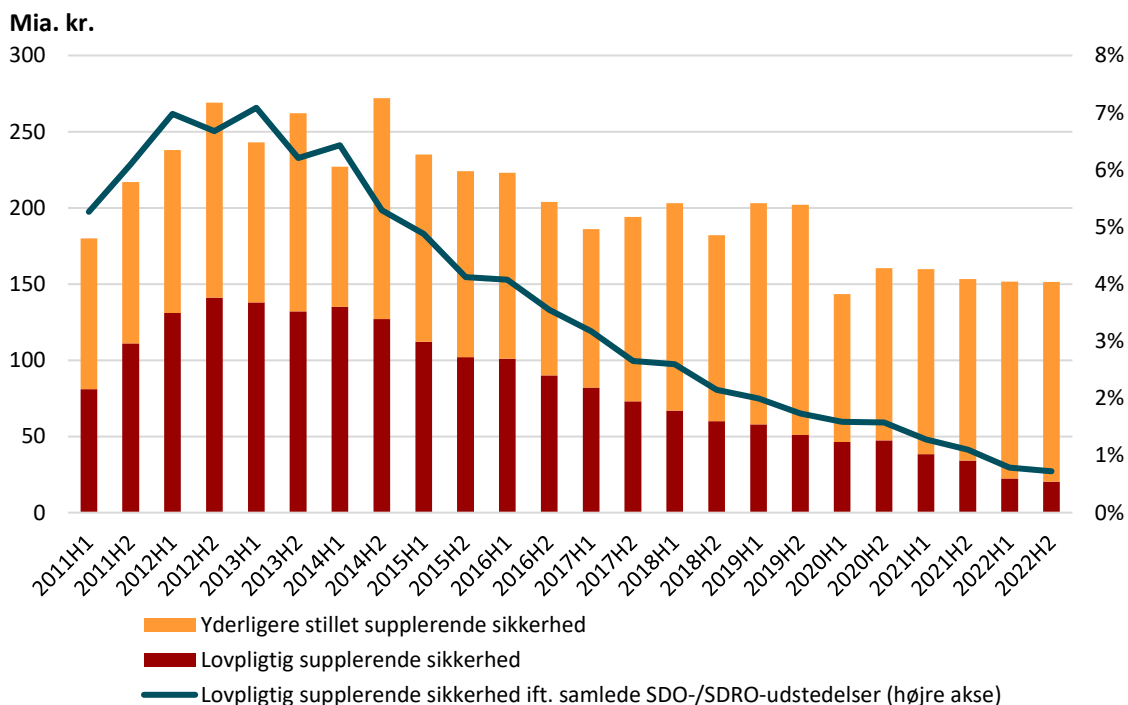
²⁵ Det bemærkes, at LTV i figuren er opgjort til nominal restgæld og ikke til dagsværdi. For lån med høj varighed forventes LTV'erne derfor at være væsentligt lavere opgjort til dagsværdi.

7. Realkreditinstitutternes supplerende sikkerhed

Lovgivningens krav om supplerende sikkerhed forpligter realkreditinstitutter, der udsteder SDO'er eller SDRO'er (særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer), til at stille kompenserende sikkerhed (supplerende sikkerhed) overfor obligations-ejerne, hvis ejendomspriserne falder så meget, at lånegrænserne overskrides²⁶. Kravet om supplerende sikkerhed skal sikre, at der er tilstrækkeligt kvalificerede aktiver, f.eks. lån indenfor lånegrænsen, i et kapitalcenter, hvorfra der er udstedt SDO'er eller SDRO'er.

Figur 32 viser, at det lovpligtige krav (målt i kr.) til supplerende sikkerhedsstillelse er aftaget siden ultimo 2012. Det skyldes bl.a. stigende ejendomspriser. Realkreditinstitutterne har typisk en overdækning i forhold til lovkravet om supplerende sikkerhed. Den yderligere supplerende sikkerhed pr. fjerde kvartal 2022 udgjorde 131 mia. kr. mod 119 mia. kr. samme periode året før.

Figur 32: Supplerende sikkerhed

Note: Faldet i supplerende sikkerhed mellem 2019 og 2020 kan henføres til en justeret og mere retvisende opgørelsesmetode for et af realkreditinstitutterne.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Undersøgelse af realkreditinstitutternes håndtering af finansieringsrisiko

Hvis et institut ikke stiller den lovpligtige supplerende sikkerhed, vil de udstedte obligationer miste deres SDO- eller SDRO-status. Det er væsentligt for realkreditinstitutterne, at deres obligationer opretholder denne status.

Institutternes overdækning til det lovpligtige krav om supplerende sikkerhed består af ubehæftede egnede aktiver. De kan dog være nødt til at foretage gældsudstedelser for at have

²⁶ Stigende ejendomspriser kan omvendt medføre et lavere behov for supplerende sikkerhedsstillelse for realkreditinstitutterne ved uændret belåning.

tilstrækkeligt med ubehæftede egnede aktiver til at dække lovkravet. Det medfører en finansieringsrisiko for institutterne.

Finanstilsynet undersøger i skrivende stund realkreditinstitutternes håndtering af finansieringsrisikoen forbundet med supplerende sikkerhed. Institutterne har til det formål indsendt materiale. En overordnet foreløbig gennemgang af deres tiltag og Finanstilsynets forventninger fremgår af boks 6. Materialet viser foreløbigt, at institutterne arbejder med emnet og overvåger og rapporterer bredt. De bør dog løbende overveje, om deres beredskab til at stille supplerende sikkerhed er tilstrækkeligt, og om deres overvågning af beredskabet fanger finansieringsrisikoen forbundet med supplerende sikkerhedsstillelse

Boks 6: Undersøgelse af finansieringsrisiko ved supplerende sikkerhed

Institutterne har forskellige tiltag, hvis behovet for supplerende sikkerhed stiger. Tiltagene kan inddeles i to grupper:

- Tiltag beregnet til at øge omfanget af ubehæftede aktiver til sikkerhedsstillelse. Forøgelsen af omfanget af ubehæftede aktiver vil typisk være finansieret via udstedelse af gældspapirer eller tilførsel af aktiver fra koncernforbundne virksomheder.
- Tiltag beregnet til at mindske kravet til supplerende sikkerhed. Formindskelse af kravet til supplerende sikkerhed vil typisk være stop for nye lånetilbud eller lignende.

Den første kategori af tiltag kræver markedsadgang, mens den anden kategori har en længere tidshorisont, før effekten på kravet til supplerende sikkerhed er mærkbar. Dette understreger finansieringsrisikoen forbundet med supplerende sikkerhed.

Den overordnede finansieringsrisiko øges af finansieringsrisikoen ved institutternes aktuelle brug af aktiver til sikkerhedsstillelse. Også dette kræver markedsadgang.

Finanstilsynets forventninger til institutternes politikker og risikostyring

Det faktum, at institutterne kan stå overfor en væsentlig finansieringsrisiko, medfører særlige krav til institutternes politikker og risikostyring. Politikkerne skal derfor indeholde en målsætning om størrelsen af instituttets beredskab til at stille supplerende sikkerhed. Målsætningen skal være risikobaseret.

Finanstilsynet vurderer, at målsætningen bør være af en størrelse, så instituttet kan håndtere et scenarie, der nok må betragtes som sjældent, men som omvendt er realistisk – historisk set.

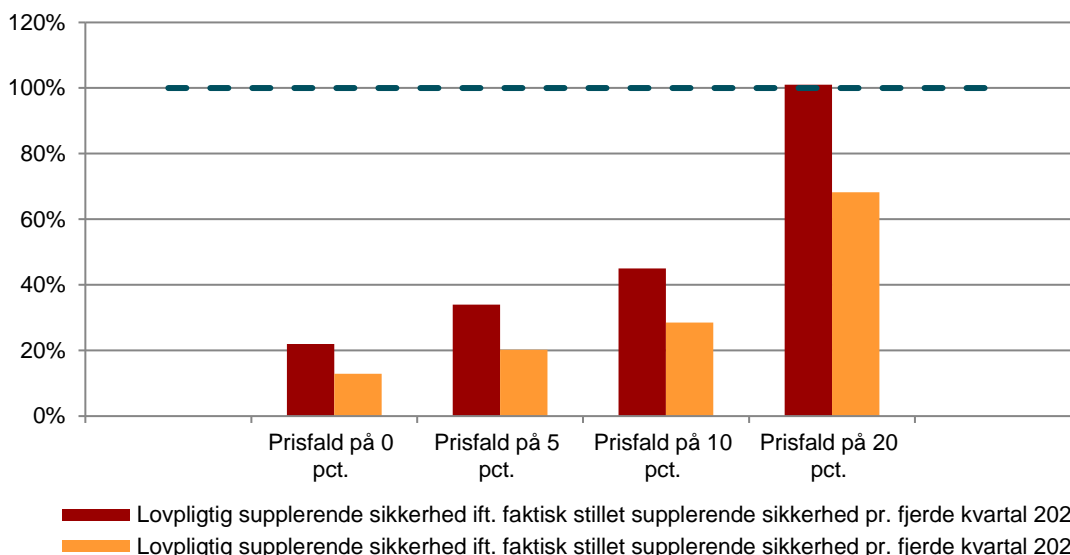
Det forekommer desuden ikke usandsynligt, at et væsentligt prisfald på ejendomsmarkedet er sammenfaldende med udfordringer på gældspapirmarkedet, eller at prisfaldet endog begrænser kreditinstitutters markedsadgang. Institutterne skal derfor også kunne måle finansieringsrisikoen, f.eks. gennem overvågning af den eksisterende finansieringsstruktur og en løbende vurdering af muligheden for nye udstedelser.

Følsomhed i kravet til supplerende sikkerhed ved ejendomsprisfald

Realkreditinstitutterne stresstester og vurderer årligt virkningen af et ejendomsprisfald på deres lovpligtige supplerende sikkerhedsstillelse. Figur 33 viser, hvordan et fald i ejendomspriserne på henholdsvis 5, 10 og 20 pct. forventes at påvirke realkreditinstitutternes lovpligtige krav om supplerende sikkerhedsstillelse i forhold til den samlede faktisk stillede supplerende sikkerhed, når alle andre faktorer fastholdes. Er værdien over 100 pct., har institutterne samlet set behov for at hente ekstra supplerende sikkerhed for at kunne modstå et givet boligprisfald.

Af figuren fremgår det, at realkreditinstitutternes modstandsdygtighed i den supplerende sikkerhed overfor boligprisfald er steget i 2022 i forhold til 2021. Realkreditinstitutterne forventer nu på sektorniveau at kunne imødegå et overordnet ejendomsprisfald på over 20 pct. med deres senest indberettede supplerende sikkerhedsstillelse, når alle andre faktorer fastholdes.

Figur 33: Stresstest af supplerende sikkerhed

Note: Figuren viser den lovpligtige ift. den faktisk stillede supplerende sikkerhed ved ejendomsprisfald på hhv. 5, 10 og 20 pct., estimeret af udvalgte realkreditinstitutter.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Den øgede modstandskraft overfor ejendomsprisfald skal ses i lyset af, at gælden i LTV-beregningen bag kravet til supplerende sikkerhed opgøres til dagsværdi. For lån finansieret ved lange konverterbare obligationer, og dermed høj varighed, vil en rentestigning i høj grad mindske dagsværdien af lånet og dermed, alt andet lige, mindske kravet til supplerende sikkerhed, fordi forholdet mellem lån og sikkerhed er forbedret.

I lighed med friværdibeskyttelsen for låntager ved rentestigninger og ejendomsprisfald mindsker de lange fastforrentede konverterbare obligationer altså også institutternes krav til supplerende sikkerhed. Hvis renterne omvendt falder, så kurserne bag lånene stiger, beskytter konverteringsretten låntager og institutterne ved at lægge loft over dagsværdien på lånene (kurs 100).

8. Bilag 1: Kreditinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
Resultatopgørelse	<i>mio. kr.</i>					<i>pct.</i>	
Renteindtægter	115.063	112.714	101.371	96.923	121.733	25,60	5,80
Renteudgifter	54.098	53.532	41.176	37.623	55.439	47,35	2,48
Nettorenteindtægter	60.965	59.181	60.195	59.300	66.293	11,79	8,74
Udbytte af aktier mv.	778	1.277	657	936	1.223	30,61	57,28
Gebyrer og provisionsindtægter	34.840	37.500	38.500	42.724	43.272	1,28	24,20
Afgivne gebyrer og provision	13.259	13.872	13.713	14.699	14.906	1,41	12,42
Nettorente- og gebyrindtægter	83.323	84.087	85.640	88.261	95.883	8,63	15,07
Udgifter til personale og administration	50.844	52.866	54.681	55.974	58.556	4,61	15,17
Andre driftsindtægter	7.886	8.566	7.197	8.671	8.214	-5,27	4,16
Andre driftsudgifter	272	420	517	539	14.392	2568,15	5191,40
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	5.992	9.569	8.732	8.315	8.557	2,91	42,81
Basisindtjening	34.102	29.797	28.908	32.104	22.591	-29,63	-33,75
Kursreguleringer	6.317	8.435	7.404	9.831	5.576	-43,28	-11,73
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	1.596	3.405	13.242	1.197	1.211		-24,11
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	1.316	3.456	1.626	2.213	1.237		
Resultat før skat	40.139	38.283	24.699	45.344	25.719	-43,28	-35,93
Skat	8.003	2.744	5.141	8.719	8.456	-3,02	5,65
Periodens resultat	32.136	35.538	19.557	36.625	17.263	-52,87	-46,28

9. Bilag 2: Pengeinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
Resultatopgørelse	<i>mio. kr.</i>				<i>pct.</i>		
Renteindtægter	49.528	49.133	44.615	41.306	57.040	38,09	15,17
Renteudgifter	16.576	18.330	12.560	9.793	19.935	103,56	20,26
Nettorenteindtægter	32.952	30.803	32.055	31.513	37.105	17,74	12,60
Udbytte af aktier mv.	525	1.060	598	794	1.037	30,68	97,56
Gebyrer og provisionsindtægter	28.354	30.420	30.630	34.445	35.110	1,93	23,83
Afgivne gebyrer og provision	5.515	5.321	5.762	6.267	6.401	2,13	16,07
Nettorente- og gebyrindtægter	56.316	56.962	57.521	60.484	66.851	10,53	18,71
Udgifter til personale og administration	43.104	44.657	45.647	46.320	48.594	4,91	12,74
Andre driftsindtægter	3.994	2.570	2.315	4.136	2.460	-40,53	-38,41
Andre driftsudgifter	178	182	269	241	14.094	5751,68	7797,03
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	3.231	5.842	4.846	4.381	4.911	12,09	52,00
Basisindtjening	13.797	8.851	9.073	13.679	1.712	-87,48	-87,59
Kursreguleringer	6.935	6.781	6.170	8.358	4.903	-41,34	-29,31
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	609	2.376	9.486	1.350	1.271		108,84
Resultat af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder	9.830	11.775	9.258	10.714	8.275	-22,76	-15,82
Resultat før skat	29.954	25.031	15.016	34.101	13.619	-60,06	-54,53
Skat	4.181	1.483	1.575	4.626	4.539	-1,88	8,57
Periodens resultat	25.773	26.514	13.441	29.475	9.080	-69,19	-64,77

10. Bilag 3: Realkreditinstitutternes resultatopgørelse 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
Resultatopgørelse	<i>mio. kr.</i>					<i>pct.</i>	
Renteindtægter	69.524	67.766	60.750	59.519	69.491	16,75	-0,05
Renteudgifter	46.251	43.790	37.113	35.822	45.233	26,27	-2,20
Nettorenteindtægter	23.274	23.975	23.637	23.697	24.258	2,37	4,23
Udbytte af aktier mv.	252	217	58	150	185	23,12	-26,83
Gebyrer og provisionsindtægter	2.833	4.409	3.605	4.365	5.306	21,56	87,29
Afgivne gebyrer og provision	6.380	8.946	8.100	9.104	9.904	8,78	55,24
Nettorente- og gebyrindtægter	19.980	19.656	19.200	19.107	19.844	3,86	-0,68
Udgifter til personale og administration	5.373	5.077	5.775	7.034	7.337	4,31	36,55
Andre driftsindtægter	1.995	3.074	2.133	2.573	2.942	14,33	47,45
Andre driftsudgifter	162	204	177	252	252	-0,10	55,53
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	99	284	256	410	258	-37,20	159,70
Basisindtjening	16.340	17.165	15.125	13.984	14.939	6,83	-8,57
Kursreguleringer	- 916	1.562	1.218	1.632	1.117	-31,51	
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	905	996	3.077	140	523		
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	3.933	3.987	3.953	5.403	5.502	1,83	39,91
Resultat før skat	18.453	21.717	17.219	20.879	22.083	5,76	19,67
Skat	2.980	3.317	2.641	2.948	3.193	8,33	7,15
Periodens resultat	15.473	18.400	14.578	17.931	18.889	5,34	22,08

11. Bilag 4: Kreditinstitutternes balance 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
<i>Balanceposter (mio. kr.)</i>						<i>pct.</i>	
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	70.134	152.404	413.216	478.764	398.126	-16,84	467,67
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	355.505	313.622	264.627	166.308	155.591	-6,44	-56,23
Udlån	4.700.149	4.981.761	4.954.927	5.035.982	4.937.251	-1,96	5,04
<i>Udlån ex. repo</i>	4.393.576	4.587.674	4.663.930	4.743.661	4.647.332	-2,03	5,78
Obligationer	766.201	842.593	975.777	874.346	886.018	1,34	15,64
Aktier mv.	32.621	38.515	42.079	40.222	37.542	-6,66	15,09
Kapitalandele i associerede virksomheder	1.908	3.461	3.505	2.721	3.103	14,06	62,66
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	18.544	20.491	22.013	23.700	19.492	-17,76	5,11
Aktiver tilknyttet puljeordninger	114.947	135.007	144.019	163.036	147.721	-9,39	28,51
Immaterielle aktiver	12.117	13.689	13.896	15.234	17.885	17,40	47,60
Grunde og bygninger	10.627	16.576	16.023	14.932	14.225	-4,74	33,86
Øvrige materielle aktiver	11.939	13.886	12.997	12.952	11.148	-13,93	-6,62
Skatteaktiver	4.525	4.812	7.041	6.458	7.795	20,70	72,26
Aktiver i midlertidig besiddelse	2.120	3.768	1.740	7.220	213	-97,05	-89,94
Andre aktiver	336.540	399.918	492.274	365.725	533.522	45,88	58,53
Periodeafgrænsningsposter	3.727	3.805	4.178	3.469	3.772	8,73	1,22
Aktiver i alt	6.441.603	6.944.306	7.368.312	7.211.070	7.173.403	-0,52	11,36
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	316.985	231.340	289.331	242.910	229.440	-5,54	-27,62
Indlån	1.867.968	2.021.848	2.250.375	2.251.920	2.341.123	3,96	25,33
<i>Indlån ex. repo</i>	1.686.788	1.826.733	2.096.302	2.123.861	2.239.206	5,43	32,75
Udstedte obligationer	3.270.293	3.590.718	3.649.206	3.638.521	3.333.210	-8,39	1,92
Øvrige forpligtelser	6.912	5.572	10.558	13.615	11.797	-13,36	70,67
Periodeafgrænsningsposter	1.727	1.718	1.649	1.718	2.082	21,18	20,53
Gæld i alt	5.986.563	6.460.372	6.873.758	6.692.786	6.662.507	-0,45	11,29
Hensatte forpligtelser	13.507	8.805	8.938	8.285	7.929	-4,30	-41,30
Efterstillede kapitalindskud	45.779	57.844	60.221	65.117	64.368	-1,15	40,61
Egenkapital	395.753	417.285	425.396	444.881	438.599	-1,41	10,83
Passiver i alt	6.441.603	6.944.306	7.368.312	7.211.070	7.173.403	-0,52	11,36

12. Bilag 5: Pengeinstitutternes balance 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
Balanceposter	<i>mio. kr.</i>		<i>pct.</i>				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	47.775	106.630	346.894	384.399	312.095	-18,81	553,26
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	309.305	205.725	212.206	157.666	146.504	-7,08	-52,63
Udlån	1.664.321	1.792.228	1.647.927	1.711.097	1.851.435	8,20	11,24
<i>Udlån ex. repo</i>	<i>1.320.320</i>	<i>1.349.393</i>	<i>1.319.658</i>	<i>1.367.876</i>	<i>1.523.546</i>	<i>11,38</i>	<i>15,39</i>
Obligationer	661.093	706.531	840.405	744.412	752.143	1,04	13,77
Aktier mv.	25.468	31.011	34.827	32.749	29.482	-9,97	15,76
Kapitalandele i associerede virksomheder	1.952	3.518	3.573	2.808	3.221	14,70	65,03
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	118.856	123.861	127.122	134.175	131.495	-2,00	10,63
Aktiver tilknyttet puljeordninger	118.582	135.007	144.019	163.036	147.721	-9,39	24,57
Immaterielle aktiver	11.561	12.110	12.853	14.267	17.194	20,52	48,73
Grunde og bygninger	6.745	12.573	12.238	11.356	10.628	-6,41	57,58
Øvrige materielle aktiver	4.732	5.661	5.406	5.968	5.807	-2,70	22,71
Skatteaktiver	4.194	5.315	7.570	7.229	8.969	24,07	113,86
Aktiver i midlertidig besiddelse	333	1.883	582	2.582	143	-94,47	-57,15
Andre aktiver	326.030	386.404	483.435	358.720	529.753	47,68	62,49
Periodeafgrænsningsposter	2.687	2.731	3.235	2.564	2.991	16,65	11,32
Aktiver i alt	3.303.633	3.531.188	3.882.291	3.733.029	3.949.581	5,80	19,55
Gæld til Pengeinstitutter og centralbanker	362.970	342.168	361.852	299.822	253.793	-15,35	-30,08
Indlån	1.784.500	1.899.053	2.123.100	2.123.502	2.220.296	4,56	24,42
<i>Indlån ex. repo</i>	<i>1.613.820</i>	<i>1.715.888</i>	<i>1.976.227</i>	<i>1.988.064</i>	<i>2.118.380</i>	<i>6,55</i>	<i>31,26</i>
Udstedte obligationer	306.996	332.109	360.873	371.943	343.858	-7,55	12,01
Øvrige forpligtelser	8.938	8.222	11.826	16.402	15.704	-4,26	75,69
Periodeafgrænsningsposter	1.007	936	848	952	1.439	51,09	42,91
Gæld i alt	2.959.077	3.161.450	3.506.882	3.324.019	3.549.373	6,78	19,95
Hensatte forpligtelser	11.823	6.561	7.699	7.177	7.303	1,76	-38,23
Efterstillede kapitalindskud	33.918	45.340	46.278	53.530	51.609	-3,59	52,16
Egenkapital	298.816	317.837	321.432	348.303	341.296	-2,01	14,22
Passiver i alt	3.303.633	3.531.188	3.882.291	3.733.029	3.949.581	5,80	19,55

13. Bilag 6: Realkreditinstitutternes balance 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring, 1 år	Ændring, 5 år
Balanceposter	<i>mio. kr.</i>		<i>pct.</i>				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	809	295	347	22.225	37.420	68,37	4523,17
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker	844.379	1.099.373	1.045.844	1.024.854	893.254	-12,84	5,79
Udlån	2.883.600	2.991.737	3.097.717	3.142.182	2.906.974	-7,49	0,81
<i>Udlån ex. repo</i>	2.883.600	2.991.737	3.097.717	3.142.182	2.906.974	-7,49	0,81
Obligationer	167.003	211.208	193.270	177.514	169.024	-4,78	1,21
Aktier mv.	6.961	6.716	6.565	6.766	7.425	9,75	6,68
Kapitalandele i associerede virksomheder	54	49	45	53	52	-0,61	-2,80
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	49.851	59.260	62.844	70.477	71.580	1,56	43,59
Aktiver tilknyttet puljeordninger	-	-	-	-	-		
Immaterielle aktiver	257	307	354	269	353	31,36	37,36
Grunde og bygninger	141	795	684	526	382	-27,41	170,29
Øvrige materielle aktiver	113	159	190	206	211	2,02	86,01
Skatteaktiver	387	273	90	116	120	3,40	-69,09
Aktiver i midlertidig besiddelse	667	208	145	76	57	-25,18	-91,52
Andre aktiver	10.174	12.379	10.230	8.705	13.408	54,02	31,79
Periodeafgrænsningsposter	424	464	476	343	320	-6,69	-24,50
Aktiver i alt	3.964.820	4.383.223	4.418.800	4.454.312	4.100.579	-7,94	3,42
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	727.340	857.165	887.332	923.171	834.041	-9,65	14,67
Indlån	10.500	11.950	7.200	-	-		
<i>Indlån ex. repo</i>	-	-	-	-	-		
Udstedte obligationer	2.970.099	3.248.851	3.249.950	3.252.282	2.973.215	-8,58	0,10
Øvrige forpligtelser	3	3	1.137	458	272	-40,59	9725,19
Periodeafgrænsningsposter	26	36	36	29	38	32,47	46,92
Gæld i alt	3.734.095	4.142.826	4.168.794	4.198.514	3.841.354	-8,51	2,87
Hensatte forpligtelser	513	745	382	332	569	71,69	10,90
Efterstillede kapitalindskud	15.861	16.516	17.946	15.587	14.984	-3,87	-5,53
Egenkapital	214.350	223.136	231.678	239.879	243.671	1,58	13,68
Passiver i alt	3.964.820	4.383.223	4.418.800	4.454.312	4.100.579	-7,94	3,42

14. Bilag 7: Kreditinstitutternes nøgletal 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>pct.</i>				
Kapitalprocent	21,68	22,46	23,32	22,88	22,56
Kernekapitalprocent	19,78	19,96	20,63	20,33	20,05
Egentlig kernekapitalprocent	17,86	18,04	19,11	18,76	18,72
Egenkapitalens forrentning før skat	10,14	9,17	5,81	10,19	5,86
Egenkapitalens forrentning efter skat	8,12	8,52	4,60	8,23	3,94
Indtjening pr. omkostningskrone (kr.)	1,67	1,55	1,33	1,69	1,34
Akkumuleret nedskrivningsprocent	1,15	1,07	1,14	0,97	0,89
Periodens nedskrivningsprocent	0,04	0,08	0,24	-0,01	0,04
Udlån i forhold til egenkapital (forhold)	11,10	10,99	10,96	10,66	10,60
Samlede risikoeksponeringer (mia. kr.)	1850	1916	1934	2043	2062
<i>Her af for kreditrisiko</i>	1536	1599	1605	1727	1690
<i>markedsrisiko</i>	115	120	129	107	131
<i>operationel risiko</i>	176	173	174	173	180

15. Bilag 8: Pengeinstitutternes nøgletal 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>pct.</i>				
Kapitalprocent	23,31	24,64	25,28	25,51	24,48
Kernekapitalprocent	21,50	22,02	22,54	22,90	21,97
Egentlig kernekapitalprocent	19,02	19,53	20,62	20,92	20,36
Egenkapitalens forrentning før skat	10,02	7,88	4,67	9,79	3,99
Egenkapitalens forrentning efter skat	8,63	8,34	4,18	8,46	2,66
Indtjening pr. omkostningskrone (kr.)	1,63	1,45	1,25	1,68	1,19
Akkumuleret nedskrivningsprocent	2,32	1,91	2,16	1,89	1,64
Periodens nedskrivningsprocent	0,05	0,10	0,44	-0,06	0,07
Udlån i forhold til egenkapital (forhold)	4,42	4,25	4,11	3,93	4,46
Samlede risikoeksponeringer (mia. kr.)	1.286	1.328	1.342	1.434	1.483
<i>Her af for kreditrisiko</i>	1.049	1.089	1.105	1.200	1.208
<i>markedsrisiko</i>	91	99	100	90	101
<i>operationel risiko</i>	133	128	127	126	132

16. Bilag 9: Realkreditinstitutternes nøgletal 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>pct.</i>				
Kapitalprocent	23,66	22,87	23,02	21,88	23,19
Kernekapitalprocent	21,92	21,09	21,04	20,18	21,45
Egentlig kernekapitalprocent	21,09	20,31	20,31	19,49	20,75
Egenkapitalens forrentning før skat	8,61	9,73	7,43	8,70	9,06
Egenkapitalens forrentning efter skat	7,22	8,25	6,29	7,48	7,75
Indtjening pr. omkostningskrone (kr.)	4,16	4,19	2,87	3,65	3,82
Akkumuleret nedskrivningsprocent	0,36	0,34	0,40	0,39	0,37
Periodens nedskrivningsprocent	0,04	0,04	0,10	0,00	-0,02
Udlån i forhold til egenkapital (forhold)	13,45	13,41	13,37	13,10	11,93
Samlede risikoeksponeringer (mia. kr.)	929	1003	1057	1114	1085
<i>Her af for kreditrisiko</i>	861	941	985	1051	995
<i>markedsrisiko</i>	27	23	32	19	34
<i>operationel risiko</i>	40	40	40	40	41

17. Bilag 10: Kreditinstitutternes gruppeopdeling

Gruppe 1 – SIFI-institutter og datterselskaber af SIFI-institutter			
3000	Danske Bank A/S	20001	Nykredit Realkredit A/S
5301	Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank	20002	Realkredit Danmark A/S
7730	Vestjysk Bank A/S	20003	Jyske Realkredit A/S
7858	Jyske Bank A/S	20004	TOTALKREDIT A/S
8079	Sydbank A/S	20007	DLR Kredit A/S
8117	Nykredit Bank A/S	20009	Nordea Kredit Realkreditaktieselskab
9380	Spar Nord Bank A/S		
Gruppe 2 – Arb. kapital over 12 mia. kr.			
400	Lån & Spar Bank A/S	7670	Ringkjøbing Landbobank A/S
522	Sparekassen Sjælland-Fyn A/S	9070	Sparekassen Danmark af 1871
755	Middelfart Sparekasse	9335	Sparekassen Kronjylland
1149	Saxo Bank A/S		
Gruppe 3 – Arb. kapital over 750 mio. kr.			
537	Dragsholm Sparekasse	7930	Kreditbanken A/S
844	Fynske Bank A/S	9090	Sparekassen Thy
847	Rise Flemløse Sparekasse	9133	Frøslev-Møllerup Sparekasse
5999	Danske Andelskassers Bank A/S	9137	Ekspres Bank A/S
6140	Møns Bank A/S	9312	Sparekassen Balling
6520	Lollands Bank A/S	9354	Rønne Sparekasse
6620	Coop Bank A/S	9388	Sparekassen Djursland
6771	Lægernes Bank A/S	9682	Sparekassen for Nørre Nebel og omegn
6860	Aktieselskabet Nordfyns Bank	9740	Frøs Sparekasse
6880	Totalbanken A/S	9797	Broager Sparekasse
7320	Djurslands Bank A/S	9827	Sparekassen Bredebro
7500	Hvidbjerg Bank Aktieselskab	13080	Frørup Andelskasse
7570	Pensam Bank A/S	13460	Merkur Andelskasse
7780	Skjern Bank A/S	28003	Facit Bank A/S
Gruppe 4 – Arb. kapital under 750 mio. kr.			
5125	Leasing Fyn Bank A/S	9634	Borbjerg Sparekasse
9124	Sønderhå-Hørsted Sparekasse	13070	Faster Andelskasse
9135	Klim Sparekasse	13290	Andelskassen Fælleskassen
9629	Stadil Sparekasse		